

Дневник

(стенографски)

на

XIX^{то} обикновено Народно събрание

Трета редовна сесия

15 заседание, събота 25 ноември 1922 г.

(Открито от председателя Н. Атанасов, в 4 ч. 15 м. след пладне).

Председателя: (Звъни) Моля г. секретари да прочете списъка на г. г. народните представители.

Заместник-секретар Ю. Вълков (з): (Прочита списъка.

От заседанието съответствували следните народни представители: Ариф Агушев, Стефан Бакарджиев, Юсуф Бергански, Димитър Благоев, Стефан С. Бобчев, Тодор Булев, Атанас Буров, Григор Василев, Иван Ганев, Иван Гетов, Иван Гешов, Никола Гешов, Мехмедали Исмаилов Гюзелев, Георги Дамьянов, Георги Дананлов, д-р Юрдан Данчев, Никола Дойков, д-р Петър Джидров, Димитър Дерлипански, Георги Димитров, Петър Димов, Нейко Динев, Михаил Донсузов, Логин Дончев, Славчо Дреновски, Али Ходжа Ибраимов, Христо Кабакчиев, Захари Каменов, Коста Канев, д-р Илия Караджов, Костадин Караджов, Петър Каратодоров, Стефан Кирчев, Александър Коев, Васил Коларов, Петър Кораков, Теню Кортевски, Стоян Костурков, Радослав Крайчев, Ангел Кундалев, Мони Личев, Андрей Ляпчев, Михаил Маджаров, Рашко Маджаров, Александър Малинов, д-р Кичко Миланов, Георги Минев, Александър Минев, Владимир Моллов, Нух Мустафов, Никола Мушанов, Нако Начев, Димитър Нейков, Михаил Неков, Станко Панайотов, Иван Пандов, Никола Пенев, Парашкев Петков, Тодор Петров, Гани Радев, Мустафа Ризабеев, д-р Марко Сапарев, Никола Сапунджиев, Трифон Саралиев, Митю Семенов, Коста Сидеров, Иван Симеонов, Митко Соколов, Шилиян Сокуров, Митю Станев, Теодор Теодоров, Христо Тодоров, Илари Тодоров, Владимир п. Томов, Георги Точев, Апостол Урумов, д-р Йосиф Фаленхехт, Петър Филев, Хюсюн Хасанов, Методи Хранов, Димитър Христов, Стойчо Христов, Тодор Циков, Коста Ципоранов, Станко Цжестов, Кичко Чамев, Александър Чапрашиков, Крум Чапрашиков, Юрдан Юрданов и Димитър Яблански).

Председателя: От 216 народни представители присъствуват 95; има закононото число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

Разрешава се отпуск на следните г. г. народни представители:

На Коста Кратунов — 2 дни;
На Коста Сидеров — 10 дни;
На Логин Дончев — 5 дни;
На Иван Ганев — 1 ден;
На Станко Цжестов — 6 дни;

На Илия Караджов — 3 дни.

Народния представител г. Тодор Петров, който е на санаториално лечение, иска да му се разреши още 30 дена отпуск. Които съгласни да му се разреши още 30 дни отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, разрешава му се 30 дни отпуск.

Съобщавам на г. г. народните представители, че от Министерството на финансите (отделение за бюджета и отчетността) е постъпил законопроект за пазене, заместване и изплащане на повредените в обращение нови банкноти. Този законопроект ще се раздаде на г. г. народните представители и ще се постави на дневен ред.

Минаваме към първата точка на дневния ред — доклад на Проштарната комисия.

Министър Н. Томов: Преди това предлагам да минем към разглеждане на законопроектите, които съж на трето четене и след това да минем на първата точка от дневния ред.

Председателя: Които съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Има думата г. докладчика.

Докладчик Ю. Вълков (з): (Чете)

ЗАКОН

за изстребление на разбойниците.

Чл. 1. Разбойник се счита онзи, който по навик или занаят, сам или с други лица извършат грабеж, насилие или убийство със цел за ограбване.

Чл. 2. Изстреблението на разбойниците в околната, дето съж се появили, се възлага на полицията, жандармерията и войската. Ако тая сила е недостатъчна за изстребление на разбойниците, околния началник може да образува потера, с които да ги преследва. В всяко населено место, където се забележат разбойници, кмета веднага назначава потера за преследването им и донася на околния началник.

Чл. 3. За началници на потерите ще се назначават лица, каквито околния началник намери за добре.

Чл. 4. На отличилите се при преследването потераджии ще се дава възнаграждение от общия кредит, който ще се отпусне за изстребление разбойничеството. Размера на въз-

награждението ще се определи и дава от министра на вътрешните работи.

Чл. 5. Потерджия, който убие или залови разбойник, получава награда от 5—20 хиляди лева. Ако ли потерджията или длъжностното лице, което ги преследва, бъде убито, семейството му получава 50.000 л. обезщетение и инвалидна пенсия. Ако ли само осакатее, то получава награда 20.000 л. и инвалидна пенсия. Лекуването на всички ранени и заболяли по преследване на разбойниците е безплатно.

Наградите се отпущат със заповед от министра на вътрешните работи.

Чл. 6. Околийският началник или началника на потерата, се разпорежда до общинската власт за храненето на потерите от самото местно население, дето това е най-удобно за потерата. То е длъжно да им дава и квартири, когато това се намери за пужно.

Чл. 7. Ако някое лице, посочено от общинската власт за член в потера, искана от околийския началник, откаже да участва в нея или като участник в нея скрие или избегне да изпълни дълга си, като откаже да изпълни заповедите, дадени му от началника, наказва се с тъмничен затвор до 1 година. Със същото наказание се наказват и ония административни и общински власти, които умишлено не изпълняват постановленията на настоящия закон.

Чл. 8. Министерството на вътрешните работи може да пазначи, колкото намери за пужно, специални лица агенти за преследване разбойниците, които агенти могат да бъдат изпращани в разпореждане на околийските началници в борбата им с разбойниците. Техната заплата ще бъде определена по щат, изработен от министра на вътрешните работи, одобрен от Министерския съвет.

Чл. 9. Така образуваните потери и пазначени агенти, заедно с другата въоръжена сила, преследват разбойниците. Като общ началник на тая сила в окръга е окръжният управител, а в околията — околийският началник.

Чл. 10. За разбойници се обявяват и ония лица, за които полицията, въз основа на събрани доказателства, донася на надлежния окръжен съд, че те съ извършили разбойничества.

Съда, на другия ден след получаване полицейско донесение, прави публикация в най-близкия местен вестник и съобщения до всички общини на околията, където е местожителството на подозреното лице или където е станало известно като разбойник, и ако в десет-дневен срок никой от роднините или познатите на това лице не установят къде се намира, съда го обявява за разбойник и обнародва това в „Държавен вестник“.

Чл. 11. Заловените разбойници се съдят от окръжния съд в околийският център, в района на който съ заловени, в 7-дневен срок от залавянето им по закона за углавното съдопроизводство (чл. чл. 649—656).

Съда, веднага с пристигането си, взема всички мерки и разпорежда да гарантира бързото разглеждане на делото.

Забележка. Всички власти съ длъжни да дават най-голема спешност на разпоредбите на съда.

Чл. 12. Осъдения на смърт разбойник се обесва на публично място в центъра на околията.

Чл. 13. Осъждат се на повече от 5 години строг тъмничен затвор, или на доживотен строг тъмничен затвор онези лица, които като узнаят положението и качествата на разбойниците, им стават укриватели без да съ били принудени за това с насилие.

Чл. 14. Всеко лице, което знае къде се намират разбойниците и не донесе веднага на властта, се наказва с тъмничен затвор до 1 година.

Чл. 15. Настоящия закон отменя всичките закони, които му противоречат“.

Председателя: Има думата г. министъра на войната.

Министър К. Томов: Ще направя едно предложение, г-да, за изхвърляне на някои срички в чл. 4: (Чете) „На отличилите се при преследването потерджии ще се дава“ — сричката „ще“ да се махне и да се каже „се дава възнаграждение от общия кредит“, и по-нататък: (Чете) „който ще се отпусне“ — сричката „ще“ да се махне и да се каже „се отпуща“.

В чл. 5 да се прибави сричката „до“ пред сумите и да стане така: (Чете) „... семейството му получава до 50.000 л. обезщетение и инвалидна пенсия. Ако ли само осакатее, то получава награда до 20.000 л. и инвалидна пенсия“, понеже зависи от това, какво може да бъде осакатяването. Та да се прибавят две „до“-та пред 50.000 л. и 20.000 л.

Председателя: Които приемат така направеното предложение от г. министъра на войната, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат закона за изстребление на разбойниците на трето четене, както се прочете, заедно с добавките, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка 3 от дневния ред — трето четене законопроекта за устройството на военните съдилища и техната подсждност.

Моля г. секретаря да го прочете.

Заместник-секретар Ю. Вълков (з): (Чете)

„З А К О Н

за устройството на военните съдилища и техната подсждност.

О Т Д Е Л І.

Глава І.

Общи наредби.

Чл. 1. Военно-съдебни учреждения съ:

- а) полковите съдилища;
- б) военните съдилища.

Чл. 2. Съдилищата във войската съ учреждения колективни.

Чл. 3. Върховния касационен съд е касационна инстанция по издадените присъди от военните съдилища.

Чл. 4. Полковия съд се учредява при всеки един пехотен или конен полк и при онези части на жандармерията и пограничната стража, началниците на които се ползват с правото на полкови командир.

От министъра на войната зависи дали при всеки отделен полк да се учреди отделен полков съд или такъв да има един за няколко полка и части.

Числото на полковите съдилища, а така също и частите, които влизат в района на този съд, се определя от министъра на войната.

Чл. 5. Военните съдилища съ три, и състоят към първостепенните гарнизони: в София, Пловдив и Шумен, където имат и своето постоянно седалище.

Чл. 6. Царството се разпределя на военно-съдебни окръзи, които се разпределят между военните съдилища със заповед от министъра на войната.

Чл. 7. Ведомството на военните съдилища се простира върху делата на чиновите от военните части, управления и учреждения, разположени в съответните райони на военно-съдебните окръзи, а ведомството на Върховния касационен съд се разпространява върху военните съдилища от Царството.

Чл. 8. Полковите и военните съдилища разглеждат делата по същество.

Чл. 9. За произвеждане на предварително дирене по престъпления, които съ подсждни на военните съдилища, военния прокурор или военния началник предлага производството на предварително дирене на един от постоянните военни следователи, които състоят към съдилищата.

Началника на частта може да предложи също така, по отделно дело, производството на предварително дирене и на един от подчинените нему офицери, преимуществено с юридическо образование, който, в продължение на производството, се ползва с всичките права на военен следовател, предвидени във военно-съдебния закон.

Чл. 10. При военните съдилища се назначават военни прокурори и техни заместници, числото на които се определя в закона за бюджета.

Чл. 11. Всички горепоменати учреждения и лица, имат свой канцеларии, състава на които се определя от закона за бюджета.

Чл. 12. При военно положение и във военно време (ст. 1097 от военно-съдебния закон), учредяват се военнополеви съдилища, състава и дейността на които се определя в отдел IV на военно-съдебния закон (ст. 990 и следните от военно-съдебния закон).

Чл. 13. За председатели, прокурори, постоянни членове, заместници-прокурори и постоянни военни следователи се назначават офицери с висше юридическо образование, които имат изобщо съдийска правоспособност.

Забележка. Военно-съдебните кандидати — офицери юристи, могат да прекарат установения по закона за устройството на съдилищата стаж и при някои от военните съдилища.

Глава II.

Военните съдилища.

Чл. 14. Военните съдилища състоят от един председател, един постоянен и един временен съдия.

Чл. 15. Председателя се назначава из числото на щаб-офицерите-юристи.

Забележка. Длъжността на председателя може временно да се изпълнява и от един обер офицер-юрист.

Чл. 16. Временните членове във военните съдилища се избират измежду офицерите във войската по жребие. За тази цел, в началото на всяка година началниците на гарнизоните, в които се намират постоянните съдилища на военните съдилища, изпращат в тия съдилища списък на офицерите, които могат да бъдат съдени според настоящия закон. От тия списъци съответните съдилища, в разпоредително заседание, избират по жребие по 6 обер и щаб-офицери за съдии, които се повикват по жребие от председателите да вземат участие при разглеждането на делата за срок от един месец. Избора се прави на всеки шест месеца и се обявява със заповед по военното ведомство.

Чл. 17. За председатели, за постоянни и за временни членове на военните съдилища, за военни прокурори и техни заместници не могат да бъдат назначавани офицери, които се намират под предварително дирене или съд, а така също офицери, които са осъждани на ограничаване служебните права или на друго некое по-тежко наказание.

Чл. 18. Временните членове се повикват от председателите чрез техното началство да се явят в съда; те са длъжни да изпълняват всички административни разпоредения на председателя; в тези дни те се освобождават от правите си задължения.

Чл. 19. Секретарските длъжности при военните съдилища се изпълняват от специално назначени чиновници.

Чл. 20. Военните съдилища могат да разглеждат дела и вън от своето постоянно седалище. В тия случаи председателя на съда, постоянния член и военния прокурор или неговия заместник се командирова със заповед по военното ведомство.

Чл. 21. Временните членове за такива случаи (чл. 20) се избират по жребие, на общо основание измежду офицерите на гарнизона, где то ще заседава съда.

Чл. 22. Ако председателя на съда отсъства по некаква причина, или не може да вземе участие по определено дело, по законни причини, замества се от постоянния член.

Глава III.

Военно-прокурорски надзор.

Чл. 23. Военно-прокурорският надзор при военните съдилища се състои от прокурора и неговия заместници.

Чл. 24. Военно-прокурорският надзор при военните съдилища е независим от съдебната власт и се намира под висшето наблюдение и ръководство на министъра на войната.

Чл. 25. Когато правят заявления или дават заключение, прокурорите и техните заместници действуват на основание на своето убеждение и съществуващите закони.

Чл. 26. Военно-прокурорският надзор е солидарен институт, поради което военните прокурори могат да заместват своите заместници във всяко време или по техно разпоредение, да бъдат заместени от заместниците си. Допуска се и съвместното им участие в заседанията по едно и също дело.

Чл. 27. Когато прокурорите и техните заместници не могат да заседават по законни причини, то на техно място се назначават временно, със заповед по военното ведомство, други офицери, с юридическо образование, които отговарят на законните условия за заемането на тия длъжности.

Чл. 28. Военните прокурори и техните заместници са длъжни да донасят по реда на своята подчиненост на министъра на войната за забележаните от тях нередовности и опущения, които бъркат на правилния вървеш на правосъдието.

Чл. 29. Когато при решаване на делата военния прокурор забележи несправилността в закона, поради която той намира за необходимо да повдигне законодателен въпрос, то независимо от решението на делото, според съществуващите закони, той донася за забележаната несправилност, по реда на подчинеността на министъра на войната за внасянето на въпроса във Върховния касационен съд за разрешение.

Глава IV.

Защита пред военните съдилища.

Чл. 30. Подсъдимите имат право или лично да се защитават или да си избират защитници: 1) из числото на офицерите, които се намират на действителна служба; 2) из числото на адвокатите.

Чл. 31. Офицерите защитници трябва да отговарят на условията, искани от чл. 17 и да имат разрешение от своето началство.

Чл. 32. Всеки подсъдим пред военните съдилища не може да си избира повече от двама защитници, от които единия из числото на офицерите.

Чл. 33. За защитници на подсъдимите, които не са си избрали подобни, при всеки военен съд, се назначават от местния началник на гарнизона в разпоредение на председателя на съда един или няколко обер офицери по за една година, преимуществено с юридическо образование. Тези защитници се освобождават от премите си длъжности само през времето, когато са заети с делата, а по искане на председателя на съда, през известно определено време.

Ако подсъдимия поиска да му се назначи граждански защитник, то това става чрез председателя на местния окръжен съд.

Глава V.

За вътрешната наредба на военно-съдебните места.

Чл. 34. Военните съдилища държат своите заседания в помещения, определени нарочно за това. Когато военния съд се командирова да разглежда дела временно, вън от постоянното си седалище, заседава в помещения, определени от местното военно началство.

Чл. 35. Заседанията на военните съдилища биват разпоредителни и съдебни.

Чл. 36. Разпоредителните заседания стават при закрити врати:

а) за предварително обсъждане правилата, които се отнасят до вътрешния ред и делопроизводството във военно-съдебните места;

б) за съвещание по въпроси, които се отнасят до военно-съдебните учреждения;

в) за разглеждане на дела и въпроси, които от закона за военното съдопроизводство са отнесени към разпоредителните заседания.

Чл. 37. Съдебните заседания на военните съдилища, за решаването на военно-съдебни дела, стават публично. Случаите, в които се ограничава публичността на съдебните заседания, се определят от военно-съдебния закон.

Чл. 38. Разпоредителните и съдебните заседания на военните съдилища се държат всекога при пълнен състав. В заседанията трябва да се намира и секретари.

Чл. 39. При всяко заседание на военните съдилища трябва да присъствуват съответния военен прокурор или неговия заместник.

Чиновите от военно-прокурорския надзор, след като дадат своето заключение по въпросите, положени на обсъждане, остават съдиите сами да се съвещават и решават.

Чл. 40. При едно и също военно съдилище не могат да служат длъжностни лица (председател, членове, секретар), които са:

- а) роднина във възходяща и низходяща линия;
- б) скръбърни роднини, включително до 4-та степен;
- в) усновители и усновени;
- г) сватове, включително до 3 степен.

Чл. 41. При едно и също военно-прокурорски надзор не могат да служат лица, между които съществува едно от изброените в предидущия член родствени отношения.

Така също не могат да бъдат при едно и също съдилище съдии и прокурори или техни заместници, между които съществува едно от изброените по-горе родствени отношения.

Чл. 42. Заседанието се открива и закрива от председателя, който, като ръководи действията в съда, наблюдава за запазване благочинието в заседанията, а така също и реда, който е определен за слушането и решаването на делата. Към него се обръщат всички, които имат право да участвуват за обяснение на делото, което се разглежда.

Чл. 43. Всички, които се намират в публично заседание на съдилищата, са длъжни да пазят ред и тишина и безпротиворечиво да се подчиняват в това отношение на председателя.

Чл. 44. Ако разпореждањата на предидущия член се нарушават от некое вишино лице, което се намира в заседанието, то председателят може да заповеда на нарушителя да излезе от заседанието, или ако е гражданско лице, да го глоби от 200 до 1000 л., а ако е военно-служаш, да му определи дисциплинарно наказание, в случай че това лице е по-младши от председателя; или да съобщи на началството му, когато лицето е по-старши; това началство е длъжно да му наложи съответното дисциплинарно наказание.

Чл. 45. В крайни случаи, когато не е възможно да се узнаят виновните на безредниците, председателят, ако направената забележка остане безуспешна, може да извади от залата всички вишини лица, като поиска при необходимост, съдействие от най-близките военни или полицейски органи. Тези искания трябва да бъдат изпълнени незабавно.

Чл. 46. Ако подсудимия, гражданският ищец, частният обвинител или защитниците нарушат показаните в чл. 43 разпореждания, когато се разглежда делото, а така също ако тези лица си позволят да изкажат оскърбителни думи против личността, частния или семейния живот на некогото от участващите в делото лица или пък, ако паченат да разгласяват оскърбителни за него обстоятелства, не отнасящи се до делото, председателят има право да направи на виновния бележка и мжмрене, като го предупреди, че в случай, ако повтори това, той ще бъде отстранен от залата на заседанието и делото ще се реши без устните му обяснения. Подир това, ако нарушенията се повтарят, виновният може да бъде временно отстранен от заседанието. Резолюцията, във всеки случай, се произнася в присъствието на подсудимия, ако той е в помещението на съда.

Чл. 47. Ако подсудимия, във време на заседанието, си позволи да оскърби съда, некогото от членовете му, или лицето, което изпълнява длъжността на военен прокурор, подлежи на едно от наказанията, определени от надлежните наказателни закони за оскърбяване началника или властта, без оглед дали чинът на оскърбения е по-долен от чинът на подсудимия. Това наказание се определя в същото заседание по съвокушност.

Чл. 48. Ако оскърблението, предвидено в предидущия член, се направи от некое из участващите в делото лица, или от некогото от присъстващите в заседанието, то виновният, ако бъде военен, се привлича към отговорност в същото заседание и се наказва според постановленията на наказателните закони; ако ли бъде гражданско лице, съставлява му се акт, който се изпраща до местния окръжен прокурор.

Глава VI.

Служебното положение на военно-судебните длъжностни лица в административно отношение и пр.

Чл. 49. Секретарите при военните съдилища се подчиняват непосредствено на председателите на съответните военни съдилища.

Чл. 50. Заместниците на военните прокурори се подчиняват непосредствено на военните прокурори.

Чл. 51. Инспекторите на Военно-судебната част, председателите на военните съдилища и военните прокурори се подчиняват непосредствено на министра на войната.

Чл. 52. Длъжностните лица от военно-судебното ведомство по заплата се приравняват към съответните длъжности от гражданското съдебно ведомство, съгласно закона за държавните служители.

Глава VII.

За надзора над военно-судебните места и длъжностни лица.

Чл. 53. Надзора за правилността в съдопроизводството и делопроизводството на делата от военните съдилища принадлежи на Върховния касационен съд по реда и начина, предвиден в закона за устройството на съдилищата.

Чл. 54. Военните съдилища и техните председатели не обсъждат действията на лицата от военно-прокурорския надзор, но за неправилните и противозаконните им действия донасят на министра на войната.

Чл. 55. Надзора за бързото и правилно движение на делата във военните следователи и техните действия принадлежи на председателите на съответните военни съдилища; а производството на делото се намира под наблюдението на съответния прокурор.

Чл. 56. Чиновите на военно-прокурорския надзор, според правото си да наблюдават за запазването на законите,

като забележат некое опущение във военните съдилища, съобщават на председателите им, а в по-важните случаи донасят по реда на подчинението си на министра на войната.

Чл. 57. Общия надзор над военно-судебните места и длъжностни лица принадлежи на министра на войната.

Този надзор се упражнява лично от министра на войната или от стоящите при министерството инспектори по военно-судебната част.

Чл. 58. За инспектори по военно-судебната част могат да бъдат назначени само шаб офицери-юристи, които съж служили във военните съдилища общо като прокурори и председатели най-малко 5 години.

Чл. 59. Военно-судебните инспектори съж длъжни: да ревизират съдебните учреждения и прокурорски надзори най-малко по веднаж през годината; да наблюдават за техната деятелност и за начина, по който съдните и другите длъжностни лица по съдебното ведомство прилагат законите и изпълняват служебните си обязанности; да отбележават мъжпотните и пречките, които спъват точното прилагане на законите или деятелността на длъжностните лица и хода на делата; да предлагат мерки за подобрене, които те намират за необходими; да уведомяват министерството за всички констатирани от тях нарушения на служебните обязанности на длъжностните лица по съдебното ведомство, и, изобщо, да изпълняват всички други поръчки, за които съж били натоварени от министерството в връзка на техните длъжности.

О Т Д Е Л II.

Глава I.

За военната подсудност.

Чл. 60. Военната подсудност се определя вобщо от закона за подсудността на военните съдилища.

Глава II.

За подсудността на полковите съдилища.

Чл. 61. На полковите съдилища съж подсудни делата на долните чинове и надничарите, които съж извършили престъпление, за което е определено наказание: дисциплинарно, затвор в гаувахт на хлеб и вода, и превеждане във втори разред по поведение.

Чл. 62. Изброените в предидущия член дела не могат да се разглеждат от полковите съдилища в следующите случаи:

1) когато долните чинове или надничарите съж извършили престъпления, които не съж включени в чл. 2 от закона за подсудността на военните съдилища; такива дела се гледат от общо углавните съдилища съгласно чл. 4 от закона за подсудността на военните съдилища.

2) когато едно войничко престъпление е извършено от военно-служащ заедно с гражданското лице (чл. 6 от закона за подсудността на военните съдилища);

3) когато вредите и загубите от извършеното престъпно деяние надминава сумата 3000 л., и

4) когато за предетжлението е определена парична глоба повече от 3000 л.

Чл. 63. Долните чинове и надничарите, които служат в различни военни части, учреждения и управления, гдето не съж учредени полковите съдилища, съж подсудни на най-близкия полковен съд по разпореждане на министра на войната.

Чл. 64. Долните чинове и надничарите, които съж извършили неколку престъпления, в различни местности, съж подсудни на най-близкия до местото, дето е извършено най-тежкото престъпление, полковен съд, или на оня полковен съд, който съжстои към частта, към която се числят подсудимите долни чинове.

Глава III.

За подсудността на военните съдилища.

Чл. 65. На военните съдилища съж подсудни делата на:

1) офицерите — за всички престъпни деяния, които не съж подсудни на углавния съд от гражданското ведомство;

2) войниците и надничарите — за всички престъпни деяния, които не съж подсудни на полковите съдилища или на углавните съдилища от гражданското ведомство;

3) принадлежащи на войската лица — за всички престъпни деяния, неподсудни на углавния съд от гражданското ведомство;

4) военните и граждански лица — за престъпни деяния в случаите на смесена подсудност, когато делото не подлежи на разглеждане от утвърдения съд от гражданското ведомство.

Чл. 66. Освен това на военните съдилища съж. подсудни:

1) делата, които постъпват от полковните съдилища, поради несъгласието на полковния командир с присъдата на полковния съд и поради възникналите и частните жалби на лицата, които съж. претърпели вреди и загуби, и

2) дела, относително които има жалби против възвежда на предварителното дирене.

Чл. 67. Когато престъплението е почнато в окръга на един военен съд и се е продължавало в окръга на друг военен съд, делото е подсудно на последния.

Чл. 68. Когато подсудимият е извършил престъпление във в. окръга на военния съд, дето е разположена частта му, делото е подсудно на оня военен съд, в окръга на който е извършено престъплението.

Чл. 69. При съвкупност на престъпления, извършени в различни военно-судебни окръзи, делото се разглежда в оня военен съд, в окръга на който е извършено най-важното престъпление, а ако престъпленията съж. от еднаква важност — в оня съд, в окръга на който е разположена частта на обвиняемия.

Чл. 70. В поединения от предишния член случай, за всеко едно престъпление се произвеждат отделни предварителни дирения, които се извършват на военния прокурор при оня съд, комуто е подсудно делото.

Чл. 71. Когато един подсудим е участвувал с различни лица в извършване престъпления, подсудни на различни военни съдилища, то след разглеждането на всеко дело от съответния военен съд, наказанието му се определя по правилата за съвкупността от този съд, който е разгледал най-тежкото престъпление.

Чл. 72. Всичките съучастници в едно престъпление се съдят в оня военен съд, комуто съж. подсудни главните виновници.

Чл. 73. Обвиняемия в престъпления, извършени във в. пределите на българското царство, се съдят в оня съд, в окръга на който е разположена частта му.

Глава IV.

За реда, по който се разрешават препирните за подсудността.

Чл. 74. Всеки съд решава сам, нему ли е подсудно делото и в кой случай не трябва да предостава на по-горния съд, да му разрешава съмненията за подсудността.

Чл. 75. Препирни за подсудност между полковни съдилища се разрешават от съответния военен съд в разпоредително заседание.

Чл. 76. Препирни за подсудност между военни съдилища или между полковни и военни съдилища се разрешават във Върховния касационен съд в разпоредително заседание.

Чл. 77. Ако няколко съдилища окончателно съж. признали себе си за некомпетентни да разглеждат едно дело, то Върховния касационен съд, в разпоредително заседание определя съда, на който делото е подсудно.

Чл. 78. Препирни за подсудност между съдилища от военното ведомство и гражданските или духовни съдилища се разрешават от общото събрание на Върховния касационен съд.

Чл. 79. Препирни за подсудност не спират почнатото предварително дирене, нито заключението на прокурора, но към постановяване на присъда не може да се пристъпи, додето не се разреши окончателно въпроса за подсудността.

Чл. 80. Препирни за подсудност между съдилища и другите административни учреждения се разрешават в разпоредителното заседание във Върховния касационен съд.

Особени разпоредения.

Чл. 81. Във всичките статии от военно-судебния закон, в които се употребяват думите „Главен военно-касационен съд“, същите думи се заменят с „Върховен касационен съд“.

Чл. 82. Относително реда за разглеждане на касационните жалби и протести и възобновяване на делата в сила съж. наредбите на закона за утвърдителното съдопроизводство чл. чл. 573—593.

Чл. 83. С влизането на настоящия закон в сила, отменяват се наредбите на военно-судебния закон: ст. ст. 1—7,

ст. ст. 27—48, ст. ст. 49—54, ст. ст. 55—63, ст. ст. 64—90, ст. ст. 91—99, ст. ст. 100—110, ст. ст. 111—116, ст. ст. 147—152, ст. ст. 153—169, ст. ст. 170—173, ст. ст. 224, 225 и 226, ст. ст. 426—439, ст. ст. 833—898, ст. ст. 951—989, ст. ст. 1098—1101, на закона за изменение в съдоустройството и съдопроизводството на военно-судебния закон, за мирно време и във време на военно положение, „Държавен вестник“ брой 148/1920 г.: чл. чл. 1—11, 27—32, закона за допълнение на военно-судебния закон „отдел съдоустройство“, „Държавен вестник“ брой 225/1922 г. и на други закони, които той урежда и които противоречат на настоящия закон.

Преходна наредба.

Чл. 84. Предвидените длъжности във военния бюджет за 1922/1923 финансово година, отнасящи се до офицерския и чиновнически персонал за трите военни съдилища, прокуратурата и следователи при тях, остават в сила до изтичане на бюджетното упражнение за същата финансово година.

Председателя: Има думата г. министър на войната.

Министър Н. Томов: Г. г. народни представители! Моля чл. 52 да добие следната редакция: (Чете) „Длъжностните лица от военно-судебното ведомство по заплатата се приравняват към съответните длъжности от гражданско-судебното ведомство, съгласно законите, които уреждат заплатите на длъжностните лица по гражданско-судебното ведомство“.

Председателя: Г. министър на войната предлага да се направи редакционна поправка на чл. 52, както следва: (Чете) „Длъжностните лица от военно-судебното ведомство по заплатата се приравняват към съответните длъжности от гражданско-судебното ведомство, съгласно законите, които уреждат заплатите на длъжностните лица по гражданско-судебното ведомство“. Които приемат тази редакция, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраието приема.

Които приемат закона за устройството на военните съдилища и техната подсудност, с поправката, на трето четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраието приема.

Минаваме към доклада на пролетарната комисия.

Има думата докладчика г. Коев по списък IV, пореден № 63. Дружеството за борба с детската престъпност и покровителство на затворниците иска да му се отпуснат четири вагона каменни въглища за нуждите на същото дружество.

Докладчик С. Коев (з): Г. г. народни представители! Това дружество, след като излага целите си и нуждите си, иска да му се отпуснат четири вагона въглища безплатно. Комисията, обаче, реши да му се отпуснат два вагона, които да служат за нуждите на самото дружество.

Министър А. Оббов: Аз предлагам четири вагона.

Докладчик С. Коев (з): Решили сме два вагона, ако Вие се съгласите на четири, добре.

Н. Пждарев (д): От кого ще се изразходват тези въглища?

Министър А. Оббов: Това е един институт, издържан с подаяния. Г. председателю! Аз правя предложение да се отпуснат на това дружество четири вагона въглища.

Министър Х. Манолов: Четири вагона да се отпуснат.

Н. Пждарев (д) и Л. Кандев (к): От кого ще се изразходват?

Министър А. Оббов: От дружеството, което строи здание при Павлово за институт за детските престъпници. Потребни му съж. тези въглища за изпичане на тухли. Целото това здание се строи с подаяния.

Н. Пждарев (д): Значи не за отопление?

Министър А. Оббов: Не за отопление.

Председателя: Които съж. съгласни да се отпуснат на дружеството за борба с детската престъпност и покровителство на затворниците четири вагона каменни въглища за нуждите на самото дружество.

телствуване на затворниците безплатно, вместо два вагона, както е решила комисията, четири вагона въглища, както прави предложение сега г. министър на земледелието, за нуждите на същото дружество, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Собранието приема. Отпушат му се безплатно четири вагона въглища.

Списък IV, пореден № 62. Заявление от Иванка Н. Чушкова, от Русе — моли да ѝ се опрости сумата 742 л., неиздължени от покойния ѝ съпруг Никола Чушков, като бивш череноводски държавен бирник, произхождащи от глоба. Има думата г. докладчика.

Докладчик С. Коев (з): Г. г. народни представители! Иванка Н. Чушкова от Русе, подава молба за следното. Мъжът ѝ бил в V Череноводски участък държавен бирник. От дълги години, от как е бил на служба, ревизия не му е правена и в последствие, когато се поминал, правят ревизия и го изкарват по ревизионен акт със 742 л. неотчетен. Установява се от проверката, че жена му е бедна и не може да плати тази сума.

Министерството на финансите се съгласява да бъде опростена тази сума и комисията реши да ѝ се опрости.

Председателя: Които съгласни да се опрости сумата от 742 л. на Иванка Н. Чушкова от Русе, неиздължени от покойния ѝ съпруг, като бивш V Череноводски държавен бирник, по ревизионен акт вх. № 130/1920 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, опрощава ѝ се.

Списък IV, № 42. Заявление от г. министъра на земледелието и държавните имоти, да се отпусне народна пенсия на семейството на заслужил на народното земледелско дело Константин Малков.

Има думата г. докладчика.

Докладчик С. Коев (з): Г. г. народни представители! Спомняте си, че преди няколко време бехме отпуснали такава народна пенсия и на семейството на покойния Янко Забунов, работник в земледелското движение, за което е принесъл много. Обаче по една или друга случайност, сме изпуснали Константин Малкова. Министерството на земледелието повдига въпроса, като казва, че и Константин Малков не е малък ратник и е допринесъл много на земледелското производство и на земеделската култура, и то се обръща към Народното събрание, да не изостави и тоя ратник, когато и двамата еднакво са работили и писали в това отношение, и след като излага къде се е учил и къде е свършил, иска, както се отпусна народна пенсия за семейството на покойния Янко Забунов, така да се отпусне такава и за семейството на покойния Константин Малков.

Комисията реши да се отпусне на наследниците му 200 л. народна пенсия.

Н. Пждарев (д): Кажете делата му и заслугите му.

Докладчик С. Коев (з): Делата му се виждат от препишката.

Н. Пждарев (д): Но ние не ги знаем.

Докладчик С. Коев (з): Обърнахме се към Министерството на финансите. . .

Н. Пждарев (д): Това го знаем. Но какво е направил той за земледелското производство, какви особени заслуги има към тази страна, за да му се отпусне от Народното събрание народна пенсия? Това трябва да се знае!

Председателя: Има думата г. министъра на финансите.

Министър М. Турлаков: Г. г. народни представители. Г. Малков не принадлежеше на никаква партия. Той е първият пионер на опитното поле и на данните, които дава земеделската наука при нашите опитни станции, една в Садово и друга в Плевен. Тези данни се издаваха през миналите години, преди десетина години. Неговата дейност започва със земеделски научен календар, въз основа на данните, които са давали опитите, и редица години той е работил в литературно отношение по земеделските въпроси. Бил е така също и заведующ на станции, учител в земеделски училища и поради един малък недостиг от време, семейството му не можа да добие право на наследствена пенсия. Струва ми се, че наскоро умре, когато стана онова нещастие с двамата народни представители.

П. Каратодоров (р): В Божурище ли?

Министър М. Турлаков: В Божурище.

П. Каратодоров (р): Тогава не, ами ми се струва той по-рано е умрял.

Министър М. Турлаков: Спомням си, че смъртта му беше при една нещастна случка.

Докладчик С. Коев (з): В 1908 г.

Министър М. Турлаков: Да, в 1908 г. Не му достигаше нещо за пенсия и понеже семейството му е в нещастно положение, а той е заслужил на земеделското производство, на земеделската култура и на България, трябва да му се отпусне пенсия. В такъв случай само се дават пенсии.

Председателя: Има думата народния представител г. Петър Каратодоров.

П. Каратодоров (р): Аз не зная дали г. Малков е бил член на Земеделския съюз.

Министър А. Оббов: Не, радикал-демократ беше.

П. Каратодоров (р): Моля, моля, не бързайте толкоз.

Министър А. Оббов: Съвсем сериозно говоря.

П. Каратодоров (р): Верно е, обаче, че г. Малков има доста големи заслуги в тази област, в която изтъква и г. Турлаков. Този, който се е интересувал от първите, така да се каже, прояви на изследванията в тази област — опитните полета, опитните станции, за условията, при които може да вирее некая наша култура, този, който е следил трудовете му в списание „Садово“, ми се струва, . . .

Министър М. Турлаков: Да.

П. Каратодоров (р): . . . той знае, че Малков е основател на тази катедра за изучаване на почвите, за изучаване изобщо на условията, при които може да става едно модерно земеделско производство у нас. Сега, дали за такава заслуга трябва да се отпусна народна пенсия или не, то е отделен въпрос. Във всеки случай, щом Народното събрание е приело един път да се даде на Забунова за същата цел пенсия, мене ми се струва, г. г. народни представители, че ако съпоставим Забунов с Малков, последния го надхожда. Той е един човек — този, който се е интересувал от неговите работи, ще знае — който навремето си създаде име и в чуждата литература. Неговите трудове са чисто научни и дотолкоз, доколкото зная аз, той не се е занимавал с партизанство. Аз казвам това, което знам за Малков. Друг е въпроса, дали изобщо заслужава да му се даде пенсия, но аз сравнявам тези две лица и изтъквам, че ако Народното събрание е приело да се даде на Забунова народна пенсия, Малков в това отношение го надхожда. Доколкото е известно и на мен, вследствие на туй, че той е работил съвършено безкористно, съвършено интензивно, той изгуби даже и зрението си напоследък в тези постоянни опити и наблюдения в Садовското поле — не знам дали има негов заместник в това отношение в образцовото училище в Садово. Поради това, струва ми се, че нема да направи зле Народното събрание, ако даде възможност на неговото семейство, което действително е бедно, да преживее.

Сега, дали това ще бъде народна пенсия или еднократна помощ, не знам, но във всеки случай Малков, поради своите трудове в миналото, заслужава да бъде подкрепен.

Председателя: (Звъни) Ще гласуваме. Докладчика на прощатарната комисия предлага да се отпусне на наследниците на покойния Константин Малков народна пенсия в размер 200 л. месечно.

П. Каратодоров (р): Много малко е.

Ц. Бржшлянов (о): Малко е.

Председателя: Колко да бъде?

Министър М. Турлаков: Нека бъде 300 л.

Председателя: Има предложение от г. министра на финансите да бъде 300 л. Които сж съгласни, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Собранието приема.

Докладчик Ю. Вълков (з): Списък III от трета извънредна сесия, № 7. Жителите на с. с. Градсков, Халово, Шипково и Мали-Ясеновец, от Кулска околия, останали според мирния договор в Сърбо-Хърватско-Словенската държава, сж подали едно заявление до Народното сбрание, с което искат да им се определи место за заселище в България. Това заявление е било подадено до тамошния окръжен управител и той го изпраща с писмо № 287 в Министерството на вътрешните работи, обаче Министерството на народното просвещение е получило тоже едно писмо, защото сж се спрели върху една училищна нива на с. Шипинци — там намират най-подходящо место за заселище. Министерството на народното просвещение назначава комисия от видинския окръжен управител, от видинския окръжен училищен инспектор, агронома и околнийския началник на Кулска околия, да прегледат местото и да видят къде може да се определи место за построяване на село, и те сж се спрели на училищната нива на с. Шипинци, като сж донесли в Министерството на народното просвещение, и то, въз основа на чл. 106 от закона за народното просвещение, разрешава да се продадат от училищната нива на с. Шипинци 500 декара по 1200 л. декара на всеки бежанец, който ще иска да си построи там къща.

Министерството на народното просвещение праща това до председателя на Народното сбрание, който го изпраща в прощетарната комисия, и прощетарната комисия в заседанието си реши: „да се отстъпят от училищната нива на с. Шипинци, Кулска околия, 500 декара на жителите от с. с. Градсков, Халово, Шипково и Мали-Ясеновец за заселище, срещу заплащане по 1200 л. на декар, която сума да се внесе в Народната банка и да се образува фонд за издржка на училището в с. Шипинци“. С. Шипинци е в Кулска околия, а жителите от Градсков, Халово, Шипково и Мали-Ясеновец, които сж избегали, сж останали в територията на Сърбо-Хърватско-Словенската държава и искат да се заселят наново в България.

Председателя: Има думата народния представител г. Никола Пждарев.

Н. Пждарев (д): Аз не зная дали комисията е събрала сведения, ще могат ли всичките да платят такава цена, за да вземат место за заселище. Сметам, че държавата би требвало да се окаже малко по-внимателна към тези хора, които искат да останат български подданици, български граждани и напускат своите имоти и своите къщи, останали в територия, която се предаде на Сърбия. Ние сме били много пъти щедри за други случаи, когато не би требвало да бъдем така щедри. Сега да се иска такава висока цена от всички, сметам, че ще направим невъзможно заселването на много от тези, които искат да останат в България. Бих молил г. министра на финансите, да се занимае с този въпрос и да проучи, дали не би било възможно на онези, които не биха могли да платят такава сума за заселване, да се не иска такава висока сума, та да могат всички да се заселят.

Председателя: Има думата г. докладчика.

Докладчик Ю. Вълков (з): Г. г. народни представители! Тази земя не е държавна, а е частна, училищна на с. Шипинци.

Н. Пждарев (д): Държавата да дойде в помощ.

Докладчик Ю. Вълков (з): Комисията, която е назначило Министерството на народното просвещение, от видинския окръжен управител, видинския окръжен училищен инспектор, кулския агроном и кулския околнийски началник, е отишла на самото место и е влезла в разбирателство със самите жители, които искат да откупят тая нива, и сж се спрели на цената 1200 л. декара, която сума, внесена в Народната банка, да образува фонд за издржка на училището в с. Шипинци. Верно е, че сумата е малко голема — 1200 л. на декар; но като нямаме пред вид, че нивите се продават по 1.200—1.500 л. декара, за заселище не е много и те ще могат в разбирателство със жителите на с. Шипинци да ги изплатят на няколко пъти.

Председателя: Има думата народния представител г. Неделчо Георгиев.

Н. Георгиев (з): Г. г. народни представители! Местото, което искаме да отстъпим, не е държавно, то е частно, на с. Шипинци, и то собственост на училището им. Комисията дава съгласие да се продаде местото и да се образува училищен фонд, обаче аз не зная, комисията събрала ли е сведения, дали всички тия хора сж в състояние да платят по 1.200 л. на декар. Вие знаете, че дадохме земя на бежанците, които не сж били български подданици, а на тези, които сж били до вчера български подданици и сега не искат да останат в чужда държава, а искат да се върнат тук, като че-ли държавата не иска да им направи никакво облекчение. Аз ще моля г. министра на финансите да се съгласи, ...

Министър М. Турлаков: То е за сметка на училищното настоятелство.

Н. Георгиев (з): Зная, г. министре. — ... щото за тези, които не могат да платят сумата, държавата да я плати, но да се даде на тези хора възможност да се преселят тук. Има хора, които ще могат да платят и по 2.000 л. на декар, но има хора, които не могат да направят това, понеже сж оставили и дом, и покъщнина, и всичко и сега идват тук; една трета поне от тех ще сж бедни и за тех държавата да направи една жертва, да плати тези суми разбира се, като се установи, че сж бедни хора. Аз вярвам, че туй може да стане и моля г. г. народните представители, както и г. министра на финансите, да се съгласят на това.

Председателя: Има думата г. министра на финансите.

Министър М. Турлаков: Г. г. народни представители! Когато се пледират известни въпроси, трябва по-широко да се гледа, а не само на отделни страни от тех. Ние, в България, имаме толкова много бежанци и може да се каже, че ако не всички, то поне трите четвърти от тех сж бедни. Ако те сж дали просба и местната комисия е решила и е определила, какво ще стане с тези, които не могат да платят. Това е главния въпрос. Но ако ние сега при един такъв случай решим, че държавата трябва да плати на бедните, без да знаем колко сж те, то се знае, че когато дойде време да се впишат в списъците, лесно е да се запишат всички. Тогава, какво ще излезе с всички тези, които се заселиха около София и т. н.? Какво ще стане? Ето защо, аз ви моля да се гласува тъй, както е решила комисията. Ако в последствие някои от тех не могат да платят нещо, тогава или с община ще се споразумеят или наново ще се отнесат към Народното сбрание за некаква помощ, но сега недейте така инцидентно да създавате един прецедент, който ще ни доведе до такива крайща, които никой не може да си въобрази. Както знаете, ние отпущахме под гаранция на държавата заеми, за да си правят къщи. Ако речем сега тъй да разрешим този въпрос и да правим благодеяния и политика, то е много лесно. Днес е наистина съботен ден и аз бих казал: „За Бог да прости на умрените“ да помогнем на този или на онзи! Но не бива тъй да се постъпва с тези работи.

Н. Георгиев (з): Ама на онези им дадоха безплатно земя.

Министър М. Турлаков: На онези им дадохме земя под наем.

Председателя: Има думата народния представител г. Жико Лишков.

Ж. Лишков (з): Г. г. народни представители! Тези хора сж от нашия край и сж около 143 семейства. Тези 143 семейства сж бежанци имотници, с имоти в тази страна и те сами желаят да платят тази сума. И понеже друго подходящо место нямаше, освен тази местност, те се настаняха там около с. Шипинци. Аз моля да се гласува решението на прощетарната комисия тъй, както е представено, понеже хората сж доволни от това и нема защо да им правим пречки.

Председателя: Ще гласуваме, които приемат, щото да се отстъпят 500 декара от училищната нива на с. Шипинци, Кулска околия, за заселище на жителите бежанци

и останали с имоти в България от с. с. Градсково, Халово, Шипково и Мали-Ясеновец, като всеки заселен заплати по 1.200 л. на декар за в полза на фонда за издръжка на училището в с. Шишинци, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Собранието приема.

Следва по същия списък пореден № 8, заявление от благотворителния комитет „Св. Йоан Милостиви“, в Стара-Загора.

Докладчик Ю. Вжлков (з): Г. г. народни представители! Постъпила е молба от благотворителния комитет „Св. Йоан Милостиви“, гр. Стара-Загора, с която иска да му се отпуснат безплатно за нуждите му 15 бракувани релси, които се намират на гарата. Молбата е ходила в Министерството на железниците и т. министъра е дал съгласието си да се отпуснат тези релси. Тук, в молбата, комитетът излага, че е работил 27 години за разни културни цели.

П. Палиев (д): За какво им сж тези релси?

Докладчик Ю. Вжлков (з): Не се обяснява, г. Палиев. Казва се само, че искат 15 бракувани релси.

Председателя: Те сж за „Аязмото“.

Има думата г. министъра на железниците.

Министър Х. Т. Манолов: Г. г. народни представители! Това е един дребен въпрос, но ще трябва да взема думата за малко пояснение.

Покойния вече старозагорски митрополит Методи Кусевич се обжрна с една молба към Министерството на железниците, за да му се отпуснат няколко релси за построяк по „Аязмото“. Аз намирам, че неговото искане е напълно основателно, защото делото, което вършеше той, е едно народополезно дело. Той на свои разноси, сже свои средства и с една упорита воля издигна един културен паметник над Стара-Загора. „Аязмото“ е негово дело. Трябва да се съгласим да му дадем няколко релси безплатно, не лично нему, а за делото и мисля, че нема да става спор от г. г. народните представители, а ще гласуват да му се отпуснат тези релси безплатно.

Председателя: Ще гласуваме. Които сж съгласни да се отпуснат безплатно на старозагорския благотворителен комитет „Св. Йоан Милостиви“ за нуждите му 15 бракувани релси, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Собранието приема.

Следва по същия списък пореден № 10, молба от читалището „Народно съзнание“ в с. Бреница, Белослатинска околия.

Докладчик Ю. Вжлков (з): Г. г. народни представители! Настоятелството на читалището „Народно съзнание“ в с. Бреница, Белослатинска околия, е заключило да строи здание за читалището и иска да му се отпуснат 50 железни релси. Молбата е ходила в Министерството на железниците и г. министъра е дал съгласието да се отпуснат исканите релси за построяк на читалището в това село.

П. Палиев (д): Защо им сж 50 парчета?

Докладчик Ю. Вжлков (з): За греди, за построяк на зданието; селото е доста големо.

Председателя: Ще гласуваме. Които сж съгласни да се отпуснат безплатно на настоятелството на читалището „Народно съзнание“ в с. Бреница, Белослатинска околия, за направа на читалище в селото им 50 железни релси, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Собранието приема.

Следва по списък I от четвърта извънредна сесия пореден № 14, заявление от Стойка Кжнева, с което иска да ѝ се отпусне еднократна помощ в размер на 5.000 л. за построяк на къща.

Докладчик Ю. Вжлков (з): Г. г. народни представители! Постъпила е молба от Стойка Кжнева, жена на военноинвалид, жител на с. Койнаре, Белослатинска околия, с която иска да ѝ се отпусне еднократна помощ в размер на 5000 л. за построяк на къща. Доста бедна, представя едно свидетелство от I-та Софийска дивизионна болница за болестта на мъжа ѝ, ранен в главата и останал малко умопобжркан, обаче нема инвалидна пенсия. Представя едно удостоверение от Койнарското селско общинско управление, с което се удостоверява семейното ѝ положение и материалното

състояние. Семейното им положение се състои от нея, мъжът ѝ и от трите им деца; всичкото им имотно състояние е от 9 декара и 8 ара земя.

Ц. Бржшлянов (о): Защо им е отказана пенсия?

Докладчик Ю. Вжлков (з): Вижда се, че не е намерен за достатъчно болен, обаче той е умопобжркан. Семейството е доста бедно и моли да му се отпусне еднократна помощ.

Комисията разгледа тая молба на 13 м. м. и определи да ѝ се отпуснат 2000 л. еднократна помощ за построяк на къща.

Некой от левизата: Съгласието на министъра на финансите взето ли е?

Министър М. Турлаков: (Към докладчика) Научете се да изпълнявате правилника.

Н. Георгиев (з): Дайте съгласието си — нали е събота днеска!

Министър М. Турлаков: Не е така; аз може-би щех да се съгласяя, но ние имаме правилник, о който трябва да се придържаме.

Председателя: Има думата г. министъра на войната.

Министър Н. Томов: Г. г. народни представители! Този случай ме кара да повдигна тук пред вас друг един въпрос. На членовете на пролетарната комисия е известно, че в заседанията си сж разглеждали много заявления от подобен характер, не само от жени на загинали войници, не само от жени или лица, останали инвалиди през време на войната, но и от сираци на загинали през време на войната, кръгли сираци, които сж искали, покрай своята държавна пенсия, която получават заради техните загинали бащи, да им се отпусне и една малка помощ за построяк на некакъв коптор, дето да живеят. В списък III също така има едно искане от една вдовица, която е от една особена категория, за която категория, както и за други подобни, държавата в нищо не се е погрижила и не им е услужила, а те сж вдовиците и сираците на онези български герои, които, след като излежяха в окопите три години през време на войната, останаха в плен по една, две или повече години и се върнаха тук болни, разтакаваха се от болница на болница, за да търсят цер за своите изгнили гърди и измръзнали кости и най-после свършиха сже смърт. За такива хора не е определена пенсия. От моето село има три такива случая: две години били в плен из пристанището на Солун, изпремръзнали, върнаха се тук с пълно разстроено здраве, имат документи от наши държавни болници и от частни клиники, че през всичкото време, откак сж се върнали тук, сж отивали от клиника в клиника и сж продали всичко онова, което е останало у тех след войната, само за да могат да намерят здраве, но в края на крайщата за туберкулозата не може да се намери цер и те умират. Аз сжм повдигнал въпроса пред пенсионното отделение, дали не може на тези хора, на тези сираци, на техните майки вдовици да се даде известна пенсия, но от там ми казаха, че за това трябва да има специален закон и че не знаели дали ще може да се разреши този въпрос. Такъв е и този случай, който се визира, а също и случая с вдовицата Рада Цолова, па и с ред други. Понеже не се знае, дали ще се прокара такъв закон, обжрна се към Народното събрание да иска малка помощ — 1000 л. ли е или по-малко ли е — за нещастниците и 500 л. се виждат голема сума. И аз зная — както е случая с тази жена — 15 дни седи пред вратата на Народното събрание да чака разрешението на този въпрос, да ѝ се отпуснат 2000 л., та заедно с другите 2000 л., които ѝ били отпуснати от инвалидния дом, да може да си построи един коптор, дето да може зимас да се свре сже своите деца. Такъв е случая и с тази жена, майка на три деца: тя нема абсолютно нищо друго, освен 2 декара земя; работи изполица и благодарение на неурожая тая година, не можа да изкара прехраната си и тя с децата си е осмъдена да изживее своя живот в пълна мизерия, когато децата, вдовиците на онези, които загинаха по фронтовете, макар и в малък размер — 50—60 л. месечна пенсия — получиха подкрепа от държавата, а тези нещастници не получиха. И аз бих молил членовете на пролетарната комисия, когато се явят такива молби пред тях, да им отдават по-големо внимание, и да им се дава, ако не пенсия, то поне една малка помощ от 1000—1500—2000 л., която в тези тежки

времена е все пак една помощ за едно нещастно семейство, което живее изден в ден във все по-голема мизерия. Аз повдигнах въпроса и пред г. министъра на финансите и той се съгласи, да се изработи един законопроект за такива лица, като се съберат сведения за всички ония пленници, които сж се върнали и вследствие болести, добити от пленничеството, сж умрели и да ги приспособим към закона за сираците и вдовиците на загиналите през време на войната. Аз бих ви молил, като гласувате една помощ от 2000 л. на тази нещастница, да гласувате тъй също и на тази жена, Рада Цолова, която тоже е в мизерно положение, една такава помощ. Аз мисля, че и г. министъра на финансите ще влезе в положението на тези нещастници.

Н. Георгиев (з): И аз вервам.

Министър К. Томов: 1000—2000 или 5000 л. нема да сж много.

Председателя: Има думата г. министъра на финансите.

Министър М. Турлаков: Г. г. народни представители! Не е въпроса за 5000 л. Аз искам да констатирам за последен път precedent. Чл. 63 от правилника е категоричен и нема защо да стават тези работи с едно заявление, когато сжс специален закон сме уредили как трябва да стават те. Когато се касае до въпроси, които интересуват дадено министерство, чл. 63 от правилника на Народното сбрание говори, че трябва да се поиска мнението на съответното министерство и нема защо да стават тъй докладите. Ако тъй и карае, нема никой да има представа какво става в нашата държава. Аз искам Народното сбрание да влезе в положението на министъра на финансите и на държавата и когато постановяваме един правилник, един закон за една работа, трябва ние сами да дадем пример, че го зачитаме. Ние ще дадем помощ 1000—2000 или 3000 л., но трябва да се изпълни тая формалност — да знае и Министерството на финансите, което държи сметка какво го ангажира, и да знае ще стигнат ли съответно предвидените кредити в бюджета или не и ако не стигнат, своевременно да търси, да иска кредити. Така ако върви, нема да имаме никаква прегледност и нема да имаме вероятност, че ще има действителен бюджет и бюджетно равновесие. Ето защо, аз моля Народното сбрание да обрне внимание на председателятот и моля правилника да се изпълнява и да постановим, че ще има известна глоба и наказание на онзи народен представител, който не съблюдава тия работи. Така не може да се върши: това не е пращано за мнение на Министерството на финансите, онова не е пращано и през всеки 2—3 седмици се изобличаваме.

Н. Георгиев (з): Те бързат.

Министър М. Турлаков: Г. Недчо Георгиев! По-добре мжлчете. Не е тъй работата.

Н. Георгиев (з): Тъй е.

Министър М. Турлаков: Ако беше тъй работата, тогава да махнем този правилник и всекаква бюджетна отчетност.

Н. Георгиев (з): Никой не иска да го махне.

Министър М. Турлаков: Нека се гласува, но аз обръщам вниманието ви, че по този начин не може да вървят работите. Тогава докладчика трябва да каже, кой председател на комисията е станал причина да се не иска мнението на Финансовото министерство, или чисто и просто искат така да карат.

Л. Кандев (к): Я внесете законопроект да се уреди положението на всички вдовици и сираци. То да се уреди за всички, защото не сж само тези.

Министър М. Турлаков: Ако можем да ги наредим всички на трапезата без да търсим откъде ще вземем, тогава е друг въпрос.

Докладчик Ю. Вжлков (з): Верно е, че комисията не е искала мнението на Министерството на финансите по този въпрос, но има много молби, изпратени в Финансово министерство, от които некои сж много бързи и още не сж върнати.

Министър М. Турлаков: Всички се връщат.

Докладчик Ю. Вжлков (з): Ако се върнете в канцеларията!

Министър М. Турлаков: Аз ли ще дойда да ви ги казвам в канцеларията?

Докладчик Ю. Вжлков (з): Там има натрупан един такъв баласт, че едва ли още след 5 години ще могат да се разгледат. И понеже тази жена е толкова бедна, че требваше да се разгледа молбата ѝ още през м. октомврий, комисията реши да ѝ се отпусне тази сума 2000 л., без да се праща молбата ѝ във Финансовото министерство.

И. Гетов (з): Да се отложи този въпрос за следното заседание.

Председателя: Моля! Докладчиците сж длъжни да ни докладват по тези въпроси от фискален характер дали е взето мнението на Финансовото министерство. Председателството ще научи това само от докладчика; иначе, то не може да знае кога е искано мнението на Финансовото министерство и кога не. Понеже сега докладчика казва, че не е искано мнението на Министерството на финансите, нема да го сложа на гласуване според правилника. Ако, обаче, г. министъра на финансите се съгласи да се гласува, то е друг въпрос.

Министър М. Турлаков: Нека се гласува това, но да се вземе акт от тези бележки, които сжм правил толкова пъти.

Председателя: Щом г. министъра на финансите е съгласен, ще гласуваме. Стойка Кънева от с. Койнаре, Белослатинска околия, иска да ѝ се отпуснат 5000 л. еднократна помощ. Комисията е решила да ѝ се отпуснат 2000 л. еднократна помощ. Които сж съгласни да ѝ се отпуснат 2000 л. еднократна държавна помощ, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, дава ѝ се.

Които сж съгласни да се отпусне на Рада Цолова от с. Кунино, Белослатинска околия, също еднократна държавна помощ от 2000 л., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, дава ѝ се.

Л. Кандев (к): Внесете предложение да се уреди за всички други, а не само за тези.

Председателя: Има думата докладчика г. Никола Савчев по списък първи от трета извънредна сесия.

Докладчик Н. Савчев (р): Г. г. народни представители! Постъпила е молба до Народното сбрание от Евтим п. Иванов от с. Турски-извор, Ябланска околия, живущ понастоящем в София, който е инвалид от втора категория. Понеже некои лекари сж го съветвали, че този физически недъг, който го има, ще намери облекчение откъм това от една страна, и от друга страна, защото е имало и друг случай Народното сбрание да отпусна на такива инвалиди пенсията за 10 години предварително, за да се лекуват, отправя молба до Народното сбрание, като иска да му се авансира, да му се отпусне пенсията за 10 години, за да намери помощ да се лекува вжн. Той е представил едно удостоверение от общинското управление, което явява, че просителят е сжвршено беден, че нема никакви движими или недвижими имоти.

Прошетарната комисия, преди да реши какво трябва да прави в случая и каква сума да му се отпусне, реши да препрати молбата му до управителя на Александровската болница, който да извика за освидетелствуване просителя и след това болницата да си каже мнението. Просителят е прегледан в Александровската болница и от там се съобщава, следното: „... сжс съобщение, че просителят, според мнението на старшия лекар на ортопедическото отделение, има нужда от продължително лечение с имобилизация, сжс светло и морелечение. За операция нема никаква нужда“. При това положение комисията реши да му се отпусне еднократна помощ от 2000 л., поне за утешение, ако не може да намери никакво облекчение за тази си болест. Аз лично бих гласувал и за по-голема еднократна помощ, ако се направи предложение за това. Но аз сега само докладвам решението на комисията и моля г. г. народните представители да се съгласят да се отпусне на просителя поне тази малка сума от 2000 л.

Председателя: Които сж съгласни на Евтим п. Иванов от с. Турски-извор, Ябланска околия, живущ понастоящем в София, да се отпусне еднократна държавна помощ от 2000 л., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, дава се помощта.

Има думата докладчика г. Георги Недков по списък 4 № 36 на втора редовна сесия.

Докладчик Г. Недков (з): Г. г. народни представители! Жителите от с. Девня, Варненски окръг, Провадийска околия: Люцкан Атанасов, Гено Радев и Петър Славов със заявление до Народното събрание молят да им се възвърнат отнетите им три парчета ливади, находящи се в землището на с. Девня, а именно: „Люцкан Атанасов 1-8 декара, Гено Радев 2-8 декара и Петър Славов 2-9 декара“. Арбитражната комисия през 1896 г., когато разграничавала Девненското блато, при разграничението на блатото е завзела и частни имоти. След като е привършила своята работа, — протокола на комисията е публикуван в брой 74 на „Държавен вестник“ от 1897 г. — в публикацията дава един срок от 6 месеца на всеки, който има да обжалва нещо. Ако некому комисията е заграбила имота, длъжен е в този срок да обжалва пред същата комисия. Тези господа пропуснали този срок и нема по-нататък възможност да обжалват това решение на тази арбитражна комисия, а техните ливади попадат в границите на това блато и остават в полза на държавата. До 1906 г. държавното блато е експлоатирано от държавата и не сж правени никакви пречки — те сж косили сеното и си вземали прихода от там, обаче от 1906 г. държавното блато се отдава на предприемачи, които не им позволяват да влизат в ливадите си. За това те се обръщат към Народното събрание да им се повърнат тези имоти. За тези имоти те имат нотариални актове. Преписката им е пратена в Министерството на земледелието и от там чрез отделението за държавните имоти е повърната на окръжния финансов началник във Варна и той я препраща на Провадийският финансов началник, за да разследва как стои тази работа. След като е направил всички проверки, вижда се, че тези хора притежават имота с крепостни актове и че те сж пропуснали само шестмесечния срок да обжалват решението на комисията.

Пропетарната комисия, след като разгледа преписката и молбата им, и като прегледа и самите документи, . . .

П. Палиев (д): Колко декара?

Докладчик Г. Недков (з): Всичко шест и половина декара, три парчета; не е много голема работа.

От същия характер имахме в първата сесия два случая, които се разрешиха в тяхна полза. Аз моля Народното събрание да се съгласи да се гласува решението на пропетарната комисия да се възвърнат тези три парчета ливади, които им сж, неправилно отнети.

Председателя: Има думата народния представител г. Петко Палиев.

П. Палиев (д): Имахме и друг път, г. г. народни представители, подобни случаи, където докладчиците и комисията искат да направят от Народното събрание една съдебна власт. Случаят е точно такъв. Властите в държавата сж строго определени и дотогава, докогато техното разпределение се пази строго и педантично, дотогава ще има държавна власт. Смесите ли вие тези функции, вие сте в пътя на анархията и не се знае до къде може да се стигне. Какво иска днес докладчикът от нас? Да повърнем на частните жители имоти, които по силата на установените от нас закони стават държавно имущество. Защо? Защото били пропуснали некакъв срок. Че аз питам г. докладчика: какви сведения, какви положителни данни имат те в комисията за положението на имота? Има некакви разследвания, на финансовата администрация, ала не е известно доколко този финансов чиновник, който ги е извършил, е бил добросъвестен в тази работа.

Ц. Бръшлянов (о): Той е дал мнение, че имотите сж държавни.

Докладчик Г. Недков (з): Той е дал мнение, че понеже в 6-месечен срок жителите не сж обжалвали пред комисията, имотите им остават държавни. Не е тъй, както го разправя г. Бръшлянов.

П. Палиев (д): Принципът е важен и позволете ми да ви кажа как стои тази работа. Тези въпроси ще трябва да бъдат разрешени от компетентна власт — съдебната — и по един ред, указан в закона, да се провери всичко това: отива се по пътя на дознание и, ако щете, установява се

чрез една жалба и широка процедура дали всичко това е така. Там има разпит на свидетели под клетва и проверка на актове, там има гаранция, че ще се даде правото на всекиго и ако действително частния собственик си има правото, той ще си го получи. Но днес по този път, по който ние отиваме, като ще гласуваме по въпрос, на който не познаваме нито юридическата, нито фактическата страна, ние сигурно ще изпаднем в грешка. Пропуснали срока! Ами има и специална процедура за възстановяване срокове; нека искат възстановяване на срока по тая процедура.

Ц. Бръшлянов (о): Ние най-сетне можем да им го възстановим.

П. Палиев (д): Нека ние най-после, както казва г. Бръшлянов, макар че и това не е правилно, им възстановим този срок, а не, както искат те; да им възстановим правото на собственост. Това ние в никой случай не можем да сторим. Има средство да се реализира земното право. Но ако се върви по тоя път, аз не зная докъде ще се стигне. Вероятно, това сж ваши приятели, но така не може. Утре може-би ще получим молби за унищожаване на съдебни решения, на крепостни актове и по силата на туй, че сте болшинство, да покажете целата съдебна власт. И аз не зная къде е гаранцията за право в тази държава. Утре можем ние да бъдем болшинство и какво би излезло, ако започнем и ние да постъпваме тъй? То е дребна работа — 6—7 декара — но запаметя принципа за съдебната власт, за който народите и обществата сж се борили, принцип, който гарантира правото на една държава. Този път, из който вие искате да вървите, е опасен, той е път на анархия. Аз сметам, че ние не бива да вървим по него и ние ще гласуваме против предложението на пропетарната комисия.

Председателя: Има думата народния представител г. Неделчо Георгиев.

Н. Георгиев (з): Г. г. народни представители! Разглеждаме молбата на трима хора, от които държавата по недоглеждане или по една случайност си присвоява един имот, който не надминава седем декара. Нема оспорване от която страна, че имотът е тяхна собственост, обаче г. Палиев иде днес да ви каже, че не бива държавата да им връща имота, понеже те сж изпуснали срока. Той ви казва: „Може те да сж собственици, но затуй, защото сж изпуснали срока за обжалване решението на тази комисия и понеже това е станало по тяхна глупост, то да им се отчужди имота“. Обаче днес, когато народът иска последствията от войните да си останат за сметка на виновниците и посегя на имотите на тия, които станаха причина за нещастията на страната ни: „Да“, казва, „ама те не сж виновни“. Де е логиката тук? Сега пък вие казвате за тия хора, които сж пропуснали срока: „Нека си претърпят наказанието всеки за по един декар, задето не сж знаели как да постъпят“.

П. Каратодоров (р): Какво общо има катастрофата на България с това?

П. Палиев (д): Нема нищо общо.

Н. Георгиев (з): Аз моля да се гласува предложението на комисията.

Председателя: Има думата докладчика г. Георги Недков.

Докладчик Г. Недков (з): Г. г. народни представители! Съвсем не е тъй въпроса, както г. Палиев иска да ви го изтъкне. Този въпрос е съвсем другояче. Обжалването решението за тези отнети места е могло да стане само пред тази арбитражна комисия в срок от шест месеца. Тази комисия е съществувала като комисия до тогава, до когато е разграничила езерото и след този срок, тя била разтурена. Пред нея те не сж отишли, а сега не могат да отидат другаде. Вие трябва и туй да знаете, че те е требвало да отидат само пред тази комисия.

П. Палиев (д): Кой Ви казва това?

Докладчик Г. Недков (з): Аз Ви казвам. Те могат да отидат само пред тази комисия, която е определила границите на това езеро; за тех съдебна инстанция е само

тази комисия. Сега ни трябва да им възобновим правото на собственост.

Н. Георгиев (з): Ама те (Сочи левицата) искат да ги пратим при тях да ги пооскубят малко.

П. Каратодоров (р): То можеше и без оскубване, бе данък.

Докладчик Г. Недков (з): За тех съдебна инстанция е комисията; от нея требвало да искат да им разгледа въпроса и да им признае възобновяване собствеността, обаче комисията е разтурена. А немарливостта заради техното отчуждаване се дължи по-право на техния общински кмет пред комисията, която тогава е определяла границите на това езеро. Ако кметството е било малко по-свестно, щело е да каже: г-да, това е на тези жители, защото е записано още от турско време на техно име; от документи се вижда, че сж плащали данъците на тези имоти, плащат ги и досега и си владеят своите документи. И ако на тази комисия беха представени документите от общинската власт, немаше да се направи тази грешка. А сега не бива да отиваме да казваме, че като минал срока, требвало да отидат по съдебен ред да си дирят правата.

П. Палиев (д): Една заблуда, ще Ви кажа. Не е верно, че немало друга инстанция; могли сж да отидат при окръжния съд.

Докладчик Г. Недков (з): Не е верно; аз зная, че само пред тази комисия е могло да стане това.

Председателя: Ще гласуваме. Които сж съгласни да се възстанови правото на собственост върху имота им на г. г. Люцкан Атанасов, Гено Радев и Петър Славов, всички от с. Девня, Провадийска околия, Варненски окръг, а именно: на Люцкан Атанасов върху 1-8 декара, на Гено Радев върху 2-8 декара и на Петър Славов — 2-9 декара, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, възстановява им се правото на собственост.

Има ли друг докладчик готов с доклада си?

Обаждат се: Нема.

Председателя: Тогава минаваме по-нататък на дневния ред.

Моля г. г. докладчиците за идущото заседание да бъдат готови. Г. г. Янаки Тодоров и Петър Каратодоров сж докладчици на прощетарната комисия и нека си приготвят докладите.

П. Каратодоров (р): Аз не сжм в тази комисия. Треба да имате грешка.

Министър М. Турлаков: Треба да има грешка: Янаки Тодоров треба да е докладчик.

Председателя: (Сочи един лист) Г. Каратодоров! Вие сте разучвали това заявление.

П. Каратодоров (р): Аз сжм бил по-рано в тази комисия. Може да сжм го разучвал; не помня.

Председателя: Това е заявление за глоба.

П. Каратодоров (р): Аз сжм бил отдавна в тази комисия и треба да сжм забравил.

Председателя: То е още от втората редовна сесия.

П. Каратодоров (р): Възможно е да сжм го изучвал. Най-после мога да го взема и да докладвам.

Министър М. Турлаков: Да минем към следующата точка.

Председателя: Г. г. докладчиците Димитър Нейков, Никола Савчев, Коста Канев, Стойне Ризов Сираков, Бакарджиев, Донсузов, Бергански, Никола Дейков да се явят и да си приготвят докладите.

Минаваме към точка четвърта от дневния ред — първо четене законопроекта за тютюна.

П. Каратодоров (р): Г. председателю! Моля Ви се. Този законопроект е раздаден снощи, не сме го и прочели. Сега там има съществени изменения. Г. министъра на финансите знае тази работа.

Министър М. Турлаков: Още изменения ще станат в комисията.

П. Каратодоров (р): Сигурно ще станат още. Но във всеки случай, ако искате да се изкажем сега, нямаме време. Ето напр. аз не сжм намерил време да го сравня със стария закон за тютюна. Най-добре е да се прочете и после да се допуснат дебати на второ четене.

Министър М. Турлаков: Добре, и така може.

П. Каратодоров (р): Тогава на второ четене ще дебатираме по него, защото е действително един много важен закон.

Д-р Н. Сакаров (к): Съгласни ли сте?

Министър М. Турлаков (з): Да. Този законопроект сме го отпечатали пролетос, раздавал е, вземени сж мнения и след туй е внесен, но пак ще вземем последни мнения в съображение в комисията. И тук имаме пред вид преди раздаването едно последно мнение на една конференция. Във всеки случай ще вземем в съображение всичко.

П. Каратодоров (р): Това ще даде един милиард и нещо приход.

Министър М. Турлаков: Желанието ни е да направим от него един закон, който да улесни производството на тютюна. Нека се прочете сега, а дебати ще станат на второ четене.

Заместник-секретар Ю. Вжлков (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за тютюна.

Г. г. народни представители! Сега действующия закон за тютюна е изработен в основните си положения още през 1890 г., когато производството на тютюна у нас е било незначително и едва е задоволявало нуждите на местното потребление.

През последните години, обаче, тютюневата култура се разви в широк размер и тютюна стана мощен фактор за повдигане народното ни стопанство, индустрия и търговия.

С предвидените в проекта положения се цели да се създадат условия за развитие и подобрене на тютюновото производство, да се улесни и стабилизира тютюневата фабрикация и търговия, а така също да се насърди кооперирането на тютюнопроизводителите.

Моля да бъде одобрен и гласуван.

Министър на финансите: **М. Турлаков**.

„ЗАКОНОПРОЕКТ за тютюна.

Общи положения.

Чл. 1. Производството, фабрикацията и търговията на суров тютюн и тютюневи изделия става съгласно наредбите на настоящия закон.

Чл. 2. Суров тютюн се нарича оня, който е на листа, а изработен (тютюневи изделия) — оня, който е приготвен за пушене, смъркане или дъвчене.

Чл. 3. Главното управление и върховния контрол на всички служби по закона за тютюна принадлежат на министъра на финансите.

Глава I.

Производство.

Разсадници.

Чл. 4. Разсадници за тютюн могат да приготвяват само ония, които сж добили разрешение за садане на тютюн.

Забележка I. Тютюнопроизводителните кооперации могат да имат и общи разсадници за своите членове-кооператори.

Забележка II. Ония, които сж приготвили тютюнов разсад, могат да продават или дават безвъзмездно последния само на лица, които сж добили право на тютюнопроизводство.

Забележка III. Министъра на финансите има право да запрещава саденето на известни сортове тютюн и други треви, които могат да се употребяват вместо тютюн.

Чл. 5. Всеки производител е длъжен сам да изкорени неупотребения разсад най-късно до 15 юлий на производната година.

Садене и сушене на тютюна.

Чл. 6. Саденето на тютюна се запрещава:

а) по градините, кукурузищата, лозята и вобще в смес с други земеделски култури, под какъвто и да е предлог;

б) в села и градове, които не могат да засеят най-малко 40 декара;

в) на лица, които декларираат за насаждане по-малко от два декара.

Забележка I. Саденето тютюн на пространства по-малки от два декара се позволява само в околните: Кошу-Кавак, Кърджалий, Дарждере, Егридере, Орта-кой, Мистанлъ, Неврокоп, Мелник, Петрич, Пашмакль, Мехомия, Дювлек, Горна-Джумая и Котел.

Забележка II. Министъра на финансите има право да разрешава засаждането и на по-малко от 40 декара от село или град, а така също засаждане на по-малко от 2 декара, за опит.

г) за една година — на осждените пръв път за контрабанда на тютюн, за две години — на осждените втори път и за винаги — на осждените трети път;

Това запрещение засега всички членове от семейството на нарушителя.

д) в населените места, гдето тютюнопроизводството служи за предмет на значителна контрабанда, или гдето климатическите и почвени условия не позволяват развитието на тютюневата култура.

На кои места се запрещава саденето на тютюн се определя сж заповед от министра на финансите. Тая заповед подлежи на апелативно обжалване пред Върховния административен съд в 15 дневен срок от връщането й на респективното общинско управление. Ако заповедта не бжде обжалвана или бжде потвърдена от съда, публикува се в „Държавен вестник“ и влиза в сила.

Чл. 7. Всеко лице, което ще саж тютюн, е длъжно най-късно до 1 юний да заяви писмено това на онова общинско управление, към което спада населеното място, гдето ще се суши тютюна.

Тютюнопроизводителните кооперации подават едно заявление за всичките си членове. В заявлението изброяват имената на всички кооператори-производители.

Сждружниците също така подават едно заявление, обаче то трябва да е подписано от всички сждружници. Последните отговарят солидарно за всички нарушения по отношение на произведения тютюн.

Чл. 8. Кмета, като се увери, че заявителят има право да произвежда тютюн, издава му в срок най-много от три дни позволително от кочан и го снабдява с контролна книжка.

Чл. 9. След получаването на позволителното, лицето добива правата на тютюнопроизводител.

Правото за произвеждане на тютюн е лично и не може да се преотстъпва на друго лице.

Чл. 10. Най-късно до 1 август на производната година всеки производител е длъжен да подаде в общината декларация, в която обявява:

а) името, презимето и местожителството си;

б) точното пространство на всека засадена с тютюн нива, а така също наименованието на местността, където се намира тя и границите й;

в) къде ще се суши тютюна;

г) къде ще се държи тютюна след окончателното теглене.

Забележка I. Кооперациите и сждружниците показват в декларацията си у кого ще се пазят контролната книжка и у кого и къде ще се суши и държи тютюна.

Забележка II. Сушенето на тютюна става само в места, дето се произвежда.

Чл. 11. Декларациите се подават в оная община, дето ще се суши тютюна. Ако тютюна се произвежда в една община, а ще се суши в друга — декларации се подават и в двете общини.

Забележка. Ако производителя живее в друга община, пренасянето на тютюна става само след окончателното теглене и с редовно преносително свидетелство.

Чл. 12. Едновременно с подаването на декларацията, производителя представя в общината и контролната си книжка.

Общинския кмет попълва съответните графи в контролната книжка с данните в декларацията, подписва я и я подпечатва с общинския печат, след което я връща на производителя.

Забележка. Заявленията по чл. 7 и декларациите по чл. 10 се попълват от секретар-бирника само за неграмотните производители.

Чл. 13. Набраните тютюневи листа са нанизват на върви с определена дължина, еднаква за целото село или град.

Дължината на вървите не може да бжде по-голема от 3½ метра и по-малка от 1½ метра. Тя се определя и разгласява сж заповед от местното общинско управление.

Един екземпляр от заповедта общинското управление е длъжно да представи веднага на респективния акцизен началник.

Забележка. Вървите на тютюневите низи трябва да сж направени от здрав материал и да не се разсукват.

Чл. 14. Производителът е длъжен да записва в контролната си книжка всички набрани низи. Той може да възлага записването на друго лице, ако е неграмотен или нема възможност да стори това, но за допуснатите нередовности или нарушения отговаря сам.

Записването трябва да става веднага след като низите бждат поставени за сушене.

Забележка. По важни причини, записването на низите може да се отложи най-много до един ден, след изнасянето им за сушене, обаче производителът е длъжен в такъв случай да държи незаписаните низи отделно от другите низи и да знае точно броя им.

Чл. 15. Сушенето на тютюна се позволява само на местата, посочени в декларацията на производителя.

Ако посочените в декларацията места за сушене се окажат недостатъчни да поберат набрания тютюн, общинския кмет разрешава остатъкът от тютюна да се суши на друго място, като предварително направи за това бележка в контролната книжка.

Чл. 16. Сушенето на тютюна се запрещава:

а) по кошарите, тютюнищата и вобще вжн от населените места. Изключение се прави само за специално направените сушилни;

б) в сгради и огради, гдето живеят лица, лишени от правото да садят тютюн;

Чл. 17. Най-късно седем дни след обирание на най-горните тютюневи листа, производителът е длъжен да изтръгне и унищожи тютюневите стебла.

Чл. 18. Беридбата на вторите поникнали листа (филизи) се запрещава. Обаче в местата, изброени в забележка 1 буква „в“ на чл. 6, по доклад на местния агроном, а там дето нема агроном, по доклад от акцизната власт, министъра на финансите може да разрешава обирането и на вторите листа.

Чл. 19. Всички отпадъци от тютюневи листа през време на брането производителят е длъжен ежедневно да унищожава на самата нива.

Зарегистриране и складиране на тютюните.

Чл. 20. След изсхване на тютюна, докато последният е още на низи, тежината му се определя приблизително (по нумуне) от комисия, назначена от акцизния началник в състав: общинския кмет, представител на акцизната власт и двама местни грамотни жители.

При отсъствието на финансов орган, вместо него, по заповед на кмета, в комисията участва местния учител.

Чл. 21. За нумунето се вземат на всеки сто низи от всека серия набран тютюн най-малко 10, претеглят се с предварително проверен кантар и на основание намереното тегло се определя теглото на всички тютюн. Добитото по тоя начин тегло комисията записва в контролната книжка и в особен списък.

Комисията по нумунето, преди да почне работата си, проверява дали набраните низи сж толкова, колкото сж записани в контролната книжка и дали не сж проскубани.

Докато комисията е още в селото, производителът има право да иска проверка на номунето. Проверка, поискана след 24 часа откак комисията е напуснала селото, се остава без последствие.

Забележка. В правилника по прилагане настоящия закон ще се изложат мерките, които трябва да се приложат, за да може да се проверява и установява дали тютюновите низи сж проскубани и какво е количеството на злоупотребения тютюн.

Чл. 22. Производител може да почне елпезирането на тютюна си само след като се определи теглото му по номуне.

Забележка. За околните, изброени в забележка 1 буква „в“ на чл. 6, министъра на финансите може да разреши да не се сменя номуне на набраните тютюни и в такъв случай производителите имат право да започнат елпезирането и денкуването на тютюна веднага щом той стане готов за това.

Чл. 23. След снемане номуне на тютюна, в определен от акцизния началник срок, който не може да бъде по-дълъг от предвидения такъв в следния член, всеки производител е длъжен да елпезира тютюните си и да ги направи на денкове или стифове за да може да се тегли.

Денковете не трябва да бъдат по-тежки от 30 кгр.

Чл. 24. Най-късно до 1 февруарий на годината след производството, комисия, в състав определен от акцизния началник, с предварително проверен децимал, претегля окончателно всички набрани тютюни и намереното количество записва в контролната книжка на производителя и в особен списък в два еднообразни екземпляра.

В изключителни случаи, и то с разрешение на министъра на финансите, срока за окончателното теглене може да се продължи, но в никой случай не по-късно от 1 април.

Двата екземпляра от списъка, датирани и подписани от членовете на комисията, в срок от три дни се предават на общинското управление. Последното, след като впише намереното количество в общинската партидна книга за движението на тютюните у производителя, задържа единия екземпляр от списъка, а другия, попълнен с поредните номера на партидите на всички производители, изпраща на надлежния акцизен началник, за вписване произведените количества тютюн в партидната книга на акцизното управление.

Чл. 25. Всека община се задължава да държи децимал или кантар, проверен от бурото за мерките и теглилките.

Проверка на окончателното тегло се допуска при условията, предвидени в алинея трета на чл. 21.

Чл. 26. Ако при окончателното теглене тютюните се намерят по-малко отколкото при номунето, и ако разликата превишава 5%, комисията съставя акт.

Чл. 27. По контролната книжка и по партидната книга, която се води в общината, всеки производител се задължава с такова количество тютюн, каквото е намерено при окончателното теглене.

Забележка. Ако окончателното теглене бъде извършено след 5 декемврий, в такъв случай към намереното тегло при окончателното теглене се прибавя следуюмата се фира от тая дата до дена на окончателното теглене.

Чл. 28. За изсъхване на новите тютюни, от 5 декемврий на производната година до 1 октомврий на следующата година, когато тютюните сж окончателно ферментирани, се допуска недоимак (фира) до 10%.

При пренасяне на тютюните от едно място на друго допуска се разлика в по-малко от 1%, обаче тютюна се записва в книгите толкова, колкото е показан в преносителното свидетелство.

Чл. 29. На тютюнопроизводителя се спада фира за изсъхване на тютюна му само за толкова дни, колкото сжият е престоял у него — от 5 декемврий до дена на вдигането от дома му. Остатъкът от фирата остава да се зачете на ония лица, в чиито ръце ще се намира тютюна до 1 октомврий на годината след производството му.

Забележка I. На внесените в фабриките тютюни, макар и нови, не се допуска никаква фира.

Забележка II. При изработването на тютюните във фабриките се допуска излишък (суфазла) най-много 5%, произходящ от изкуственото овлажняване.

Чл. 30. Суровите тютюни се държат:

- а) в домовете на производителите;
- б) във фабриките и фабричните складове;
- в) в търговските, кооперативни и централни тютюнови складове, стърпти по установения ред.

Забележка. Министерството на финансите може да наема или да построява централни тютюнови складове, дето намери за нужно, за едно или няколко близкостоящи населени места, в които складове всички тютюнопроизводители от тия места могат да пренасят тютюните си в определен от Министерството на финансите срок.

С правилник ще се определи размера на наема на вложените в общите складове тютюни, както и начина на управлението и счетоводството им, във свръзка с кредитните операции, които не може да се извършват със вложените тютюни.

Такива складове, със съгласието на Министерството на финансите, може да си построяват и тютюнопроизводителните кооперации и Земледелската банка.

Чл. 31. При пренасяне от едно място на друго, суровите тютюни се придружават с преносително свидетелство, което се издава на името на собственика на тютюна.

Чл. 32. Преносителните свидетелства се издават:

- а) от общинските кметове, когато тютюна се вдига от дома на производителя;
- б) от контролйора при тютюневата фабрика, когато тютюна се изнася от фабричния склад за фабриката;
- в) от тютюноотжговеца, когато тютюна се изнася от един склад за друг склад или за странство.

Преди издаването на преносителното свидетелство тютюна се претегля внимателно и теглото му се записва точно в свидетелството. Щом тютюна се получи на местоназначението му, лицето, до което е отпратен, притегля сжко така тютюна и го записва в книгите си.

Ако теглото на тютюна се окаже по-малко отколкото е показано в преносителното свидетелство и разликата не може да се обясни със законния толеранс и с допустимата фира за времето, през което тютюнът е бил в движение, в случай че е нов, за недостига се съставя акт.

Чл. 33. За всички нарушения, констатирани при пренасянето и получаването на тютюните, акта се съставя на превозвача и собственика на тютюна.

Глава II.

Ф а б р и к а ц и я .

Чл. 34. Изработване на разни видове тютюневи изделия се позволява само в законооткритите тютюневи фабрики.

Чл. 35. Тютюневите фабрики могат да изнасят за странство тютюнови изделия, като изпълняят установения за това от министъра на финансите ред.

Чл. 36. Всека тютюнева фабрика трябва да отговаря на следните условия:

- а) да се помещава в отделна сграда или в няколко такива, намиращи се в една ограда с един изход към улицата.

Забележка. Фабричната сграда може да има и повече врати към улицата, обаче само една трябва да бъде отворена, а останалите да стоят постоянно запечатани с печата на контролйора при фабриката.

- б) да има следните отделения: 1) за складиране и сортиране на суровия тютюн; 2) за складиране на необандерованите тютюневи изделия; 3) за складиране на фурдата и остатъците от фабриката; 4) отделение за пакетиране, обандероване и етиктиране; 5) отделение за резане и харман за нерезания тютюн, и 6) канцелария за контролйора, която трябва да бъде при самия вход на фабриката.

Независимо от това във фабриката трябва да има и жилище за контролйора.

Забележка. В ония фабрики, дето пакетирането и обандероването се извършва машинно, респективните отделения могат да бъдат слети в едно отделение.

- в) във фабричното здание и в оградата на фабриката да нема никакви чужди работници или жилища, освен такива за нуждите на фабриката.

- г) зданието да е здраво и хигиенично.

- д) на всички външни прозорци на фабриката да има неподвижна здрава телена мрежа, опломбирана или запечатана от акцизното управление.

Чл. 37. Във фабриката не може да се държат сурови тютюни повече отколкото е потребно за нуждите на фабриката за десет дни.

Чл. 38. Тютюнови фабрики могат да откриват както дружества така и лица, пълнолетни, нелишени от граждански и политически права и неосъждани за контрабанда на тютюн, за фалшификация и кражба.

Подданиците на чужди държави, с които България има сключени търговски договори, могат да откриват тютю-

тютюневи фабрики, като представят нужните документи от компетентната власт в държавата, на която сж поданици и като дадат гаранция, че ще се подчиняват на настоящия закон.

Чл. 39. Желаящите да открият тютюнова фабрика подават заявление до министъра на финансите, заедно с план и описание на фабриката в три екземпляра.

Плана трябва да бъде одобрен предварително от Министерството на финансите, петицията и благоустройството и върху него трябва да бъдат нанесени всички фабрични сгради и отделения, както и местонахождението на машините.

Чл. 40. Министъра на финансите назначава комисия от компетентни лица за да разгледа фабриката и провери отговаря ли тя на настоящия закон.

За резултата комисията съставя протокол, въз основа на който министъра на финансите разрешава или не откриването на фабриката.

Забележка. След влизането в сила на настоящия закон, министъра на финансите назначава комисия, която да прегледа съществуващите фабрики и установи какви поправки трябва да се направят в последствие, за да се приспособят към изискванията на настоящия закон. Съставените за тая цел протоколи подлежат на изпълнение в срок от една година след утвърдението им от министъра на финансите.

Чл. 41. Едновременно с разрешението за отваряне на фабрика, Министерството на финансите издава на тютюнофабрикантите удостоверение, въз основа на което само им се издава нужния патент за правофабрикуване.

Чл. 42. За правофабрикуване на тютюн фабрикантите сж длъжни още преди настъпването на годината да се снабдят с годишен патент, който се плаща в следните размери:

Фабрики, които изнасят до 30.000 кгр. годишно — 300 л.;
Фабрики, които изнасят до 50.000 кгр. годишно — 600 лева;

Фабрики, които изнасят до 90.000 кгр. годишно — 1.200 лева;

Фабрики, които изнасят до 120.000 кгр. годишно — 1600 лева, а ония с по-големо производство — 2000 лева.

Чл. 43. Патента на правофабрикуване се плаща в златни лева или в банкноти по курс.

Фабриците отворени за второто полугодие плащат патент само за половината година.

Забележка I. Освен патента за правофабрикация тютюнофабрикантите плащат и всички други данъци.

Забележка II. Ако в края на годината се окаже, че според изнесеното количество тютюневи изделия фабрикантът е требвало да се снабди с патент от по-горна категория, последния е длъжен най-късно до десето число на месец януарий следната година да внесе разликата в държавното съкровище.

При определение размера на патентите сж взема за основа изнесеното количество от същата фабрика през предидущата година.

Чл. 44. Министъра на финансите периодически определя какво количество бандероли всека една фабрика е длъжна да купува годишно съобразно с нуждите на местната консомация.

В случай на нужда, количеството на бандероли, които всека една фабрика трябва да купува годишно, може да се определя по месечно и по отделно за всеки вид и качество тютюневи изделия.

Чл. 45. Всека фабрика трябва да има склад за суровия тютюн. Склада може да бъде и в самото фабрично здание, ако нема вътрешни съобщения с фабричните отделения.

За тютюните във фабричния склад се води складна книга.

Чл. 46. Внесенния във фабричния склад суров тютюн служи само за нуждите на фабриката.

Чл. 47. Всеки фабрикант е длъжен да има във фабричния си склад на 1 юлий всека година суров тютюн, достатъчен за нуждите на фабриката най-малко за 6 месеци.

Чл. 48. Тютюневата фабрика се затваря със заповед от министъра на финансите:

а) когато се констатира, че притежателят ѝ не е купил за изтеклото полугодие определеното количество бандероли;

б) когато фабриканта не се съобразява с настоящия закон, правилниците и другите официални наредби по прилагане на същите;

в) когато пожелае сам фабриканта.

Чл. 49. При закриване на тютюнева фабрика на основание п. н. а и б от предидущия член, останалия суров тютюн, необандеровани тютюневи изделия и бобини цигарена хартия фабрикантът има право да продаде, под контрола на акцизната власт, само на тютюнофабриканти. Неупотребения бандерол се унищожава от комисия.

Когато фабриката се затвори по желанието на фабриканта, неупотребените бандероли се прибират от акцизната власт и съхраняват до една година. Ако в този срок фабриканта възобнови работата във фабриката си, прибраните бандероли му се връщат, в противен случай се изгарят.

В случай на пожар, наводнение, кражба и пр. стойността на унищожените или изчезнали бандероли не се връща на фабриката.

Ако една фабрика се закрие вследствие смъртта на фабриканта, неупотребените бандероли се връщат обратно на Хранилището и стойността им се плаща на законните наследници, ако това бъде поискано от същите в продължение на 6 месеци от смъртта на фабриканта.

Чл. 50. Пренасянето на машините за резане на тютюн или за правене на папириси, както и на съществени части от тях от едно място на друго става с разрешителен лист, издаден от акцизния началник, който води книга за движението на машините.

Вносът и държането на машини и други инструменти, служещи за изработване на тютюнови изделия се позволява само на тютюнофабрикантите.

Забележка. Министъра на финансите може да разрешава вноса и държането на такива машини както и изработването им в страната и на лица, които не сж тютюнофабриканти, при спазване на реда, който ще се установи в правилника по прилагане на настоящия закон.

Чл. 51. Всеки износ на сурови тютюни от фабричния склад за фабриката става с преносително свидетелство в което трябва да се показва точното тегло на тютюня.

Чл. 52. Всички внесени във фабричния склад тютюни при постъпването им се претеглят и записват на приход в складната книга.

Забележка. Ако тютюнът е влажен, под надзора на акцизната власт, се поставя на отделно място в склада до като изсъхне и вземе нормалното си положение, след което се претегля и записва на приход в складната книга.

Чл. 53. Контролата във фабричните складове се възлага на държавния контролор при фабриката.

Тютюневите фабрики през неработното време и фабричните складове се държат под печата на контролора и се заключват с два различни ключа, единият от които държи контролорът, а другия — тютюнофабриканта.

Чл. 54. Всички внесени във фабриката сурови тютюни се записват на приход в контролорската книга, а всички изнесени тютюневи изделия — на разход.

Всеки внос и износ на сурови тютюни и изработени такива от фабричния склад и от фабриката става на основание писмени бележки от тютюнофабрикантите.

Забележка. Бележките се издават от кочапи, произведени и подпечатани от акцизния началник.

Чл. 55. Изработените тютюневи изделия за местна консомация се изнасят от фабриката в книжни пакети или в кутии, в следните количества:

а) тютюни за пушене по 1000, 500, 200, 100, 40 и 20 грама.

Забележка. Тютюнът от най-долното качество се изнася само в пакети от по 20 грама.

б) Папириси по 1000, 500, 200, 100, 40, 20 и 10 кжса, съдържащи по 1 грам тютюн.

Забележка I. Папирисите, на които продажната цена е произволна, могат да се изнасят и по 5 кжса в кутия.

Забележка II. Папирисите на които продажната цена на дребно е произволна, както и папирисите предназначени за износ за странство, може да съдържат и повече или по-малко от един грам тютюн, обаче тютюнофабрикантите сж длъжни да се съобразяват с наредбата, която ще се издаде от Министерството на финансите по изработването на тия папириси.

в) пури (цигани) по 1000, 500, 200, 100, 40, 20, 10, 5, 3 и 1 кжса.

г) ефие по 1000, 500, 200, 100, 40 и 20 грама.

Чл. 56. Папирисите предназначени за вътрешна консомация, трябва да носят знаците на българските държавни привилегии (държавен герб и буквите Б. Д. П.) и отпечатък на качеството, а предназначения за експорт не трябва да носят тия знаци.

Чл. 57. За проверяване количеството на изнесенния от фабриката тютюн във вид на ефие и пури, комисия, назначена от министъра на финансите, определя 1000 грама ефие и 1000 грама пури от какво количество суров тютюн се получават. Един екземпляр от съставения за случая протокол се напиева в контролаторската книга на фабриката, за да се има пред вид при ревизиите.

Чл. 58. Пакетите и кутините с тютюневи изделия носят предварително одобрен етикет, на който по български и напечатано: фирмата и местонахождението на фабриката, вида, качеството и количеството на вложените тютюневи изделия и продажната им цена на дребно, съгласно тарифата.

Етикетите за разните качества тютюневи изделия на една фабрика трябва да се различават по цвета на книгата, орнаментите или по други съществени белези.

Чл. 59. Количеството на тютюневите изделия в кутините и пакетите трябва да отговаря на онова, показано на етикета.

Допуска се една разлика в тежкостта на тютюна докато е във фабриката не по-голема от 3%, а вън от фабриката — не по-голема от 10%.

Чл. 60. Тютюневите изделия за местна консомация се изнасят от фабриката само след като бъдат облепени със съответния бандерол.

Чл. 61. Държането и употреблението на необандеровани тютюневи изделия вън от тютюневите фабрики, а така също продажбата на такива е строго забранено.

Чл. 62. Бандеролите се купуват от Българската народна банка.

Едновременно с внасяне стойността на бандерола, фабрикантите плащат и мурурне (акциз) по 40 ст. за всеки килограм тютюн и общински налог.

Чл. 63. Фабрикантите не могат да препродават бандеролите, които са купили за фабриките си.

Чл. 64. Фабрикантите и техните представители във фабриката са длъжни да не противодействуват на органите на акцизната власт при изпълнение на служебните им обязанности.

Чл. 65. Продаването или даряването на тютюневи изделия, макар и обандеровани, вътре в фабриката се заличава.

Чл. 66. За да може тютюнофабриканта да продава изработените тютюневи изделия, той е длъжен да ги изнесе в магазини вън от фабриката, за които е длъжен да се снабди с нужния патент за правотъргуване с тютюневи изделия.

Забележка. С разрешение на Министерството на финансите, фабричните магазини могат да бъдат и във фабричната сграда, обаче в такъв случай те не трябва да имат вътрешни съобщения с фабричните отделения.

Глава III.

Търговия.

Чл. 67. Право за търгуване със суров тютюн имат само ония, които притежават одобрени от акцизната власт складове и са снабдени с надлежния патент.

Чл. 68. За движението на произведения от производителите тютюн се водят в местните общински управления партидни книги; така също и за движението на суровите тютюни в търговските, централни фабрични складове и в тютюневите фабрики се водят специални книги.

Чл. 69. Контролата в тютюнетърговските складове се възлага на самите търговци.

Тютюнетърговците са длъжни да спазват точно правилника по контролата на суровите тютюни в тютюнетърговските складове, както и всички други наредби, които Министерството на финансите би издало в бъдеще в свръзка с тази контрола.

Тютюнетърговец, който ликвидира със склада си, е длъжен да продаде на акцизната началник складовата и др. контролни книги, както и преносителните свидетелства.

Чл. 70. Суров тютюн, който се намери у производители, фабриканти и търговци, незаписан по съответните книги и за който тия лица не могат да установят с документи, че е законно добит, а така също който се пренася без преносително свидетелство, се счита контрабанден и се конфискува у когото се залови.

Чл. 71. Търговията с обандеровани тютюневи изделия се извършва на едро и дребно. Търговията на едро се счита продажбата наведнаж на повече от 2 кг. резан или дребен тютюн, 2000 папириси (цигарети), 200 къса пури

(цигари) и 1 килограм ефие. Продажбата на по-малки количества тютюневи изделия се счита търговия на дребно.

Чл. 72. Търговията на едро и дребно с тютюневи изделия се извършва както от постоянни места — фабрични и търговски складове, магазини, гостилници, питейни заведения и др., така също на разнос, чрез разнасяне по улици, пазари, на площади, сборове, панаири, изложби, увеселения и др.

Чл. 73. Правото за търгуване с тютюневи изделия се добива като се вземе съответния патент.

Забележка I. От патент се освобождават: а) тютюнопроизводителите и тютюнопроизводителните кооперации за продаване на произведения от тех суров тютюн, и б) тютюнофабрикантите — за купуване суров тютюн за фабричните им складове.

Чл. 74. Патентите за правотъргуване със суров тютюн и тютюневи изделия са годишни.

За продажба на тютюневи изделия по сборове, панаири, изложби, увеселения и др. такива се издават патенти, стойността на които се определя на ден и които имат сила за толкова дни, за колкото са издадени.

Чл. 75. Търговците на суров тютюн се снабдяват с един патент за всичките си тютюневи складове в едно населено място. За всеки склад, обаче, те плащат годишна складова такса.

Забележка I. Размера на патентовата стойност за правотъргуване със суров тютюн и тютюневи изделия и складната такса за тютюневите складове са посочени в таблицата за патентите.

Забележка II. От складова такса се освобождават: 1) тютюнопроизводителните кооперации; 2) складовите на тютюневите фабрики, и 3) временните складове, в които тютюните на търговците престояват не повече от 60 дни.

Чл. 76. Търговците на тютюневи изделия се снабдяват с патент за всяко отделно заведение, в което извършват продажба на същите.

Чл. 77. Издадения патент на името на едно лице не може да се прехвърля на друго лице.

Чл. 78. Продажбата на тютюневи изделия на дребно е задължителна за: 1) всички заведения, в които се продават спиртни питиета; 2) бюфетите при гарите, пристанищата, в градските градини и постоянните театри; 3) кафенетата и бакалниците в селата, где то няма питейни заведения, и 4) казармените лавки.

Забележка. Задължителният патент има намалена стойност и се издава въз основа само на заявление от заинтересования и удостоверение от общинската власт, от което да се вижда, че последният спада в категорията на продавачите, които се задължават да продават тютюневи изделия.

Чл. 79. Преместване на търговия с тютюневи изделия от едно заведение в друго в едно и също населено място става със знанието на акцизната началник.

Лицата, които търгуват с тютюневи изделия за своя сметка със чужд патент се третираат като продавачи без патент.

Чл. 80. За пренасяне търговията с тютюневи изделия от едно населено място на друго трябва да се взема нов патент.

Чл. 81. Лицата, на които са издадени патентите, отговарят за всички нарушения на настоящия закон и правилниците за прилагането на същите, извършени от когото и да било в техните заведения.

Чл. 82. Продавачите на тютюневи изделия са длъжни да имат постоянно в складовите и заведенията си за продаване пакети с резан тютюн и папириси от последните две качества. Те под никакъв предлог не могат да отказват продажбата на наличните тютюневи изделия или да поставят на купувачите каквито и да било условия при тази продажба.

Чл. 83. Тютюневите изделия не могат да се продават на по-високи цени от определените в тарифата.

Чл. 84. Министерският съвет, по доклад на министъра на финансите, може да изменя размера на бандеролното право и продажната цена на тютюневите изделия, да установява нови типове и качества тютюневи изделия и, ако държавни интереси налагат, да откупува за нуждите в страната суров тютюн от тютюнетърговците или производството на тютюневите фабрики.

Постановлението на Министерския съвет влиза в сила след като бъде одобрено с указ от държавния глава и обнародвано в „Държавен вестник“.

Надана на изземването и изплащането на иззетия тютюн се обявява със заповед от министъра на финансите, която също се обнародва в „Държавен вестник“.

Чл. 85. Забранено е да се държат в тютюнопродавниците и други заведения тютюнови изделия в кутии и пакети със скъсан бандерол.

Чл. 86. Отлепването на бандеролите от кутините и скъпването на такива под какъвто и да е предлог е забранено.

Чл. 87. Над входовете на тютюневите фабрики, тютюно-търговските и фабрични складове и тютюнопродавниците се поставя табела с обозначение вида на търговията и името на притежателя на патента.

В скъпите заведения патента трябва да бъде окачен на видно място.

Забележка I. Тютюнопродавците на дребно сж длъжни да окачат на видно място в заведенията си и цено-разпис на разните видове и качества тютюневи изделия, съгласно действующата тарифа.

Забележка II. Тютюнопродавец на дребно, който напусне тютюновата си търговия, може с разрешение на местния акцизен началник да продаде останалите му тютюневи изделия наведнаж, без да се снабдява с патент за продажба на едро, преди изтичане срока на неговия патент.

Чл. 88. Лицата, които продават тютюневи изделия на разнос, трябва винаги да носят патента, в противен случай се счита че търгуват без патент.

Чл. 89. Тютюневите изделия се конфискуват в следните случаи: 1) когато не сж облепени с бандерол или носят нередовен такъв; 2) когато сж облепени с бандерол за по-долно качество от онова, отбелязано върху етикета; 3) когато бандерола върху кутините или пакетите е скъсан така, че може да се изваждат тютюневите изделия; 4) когато, макар да носят редовен бандерол, бъде установено, че сж изработени във от тютюневите фабрики; 5) когато се продават на цени по-високи от определените; 6) когато сж в съдове сж здрав бандерол, обаче неносящи етикет на фабриката, от която сж изнесени.

90. Министерството на финансите публикува в „Държавен вестник“ периодически какви сж употребяемите държавни бандероли за разните видове и качества тютюневи изделия, за да могат както органите на властта, така и тютюнопродавците и частните лица да следят дали продаваните тютюневи изделия сж правилно облепени с държавен бандерол. За скъпата цел министерството изпраща на акцизните началници по няколко ленти от всички бандероли за образци.

Чл. 91. Разрешава се вносът от странство както на суров тютюн така и на тютюневи изделия, като се заплащат следущите митни сборове и такси. За тютюневите изделия се плаща освен това съответното бандеролно право от най-горно качество, мурурие (акциз) и общински налог.

Чл. 92. Тютюневи изделия могат да внасят от странство само лицата, които сж снабдени с патент за правотъргуване с такива, а суров тютюн — само тютюнофабрикантите и тютюнооттърговците.

Забележка. Частни лица, сж знанието на акцизната власт, могат да получават от странство тютюневи изделия за собствено употребление без да се снабдяват с патент, като заплащат съответните сборове.

Чл. 93. Тютюневите изделия, които се внасят от странство, се облепват със съответния бандерол в граничните митници, презъ които се внасят, под контрола на митнишки чиновници.

Забележка. Пътници, идящи от странство, могат да внасят в страната, без да плащат каквито и да било данъци и такси: до 50 грама резан или дробен тютюн, 50 кса папириси, 15 пури (цигари) и 20 грама ефие.

Чл. 94. Мостри от суров тютюн до 3 килограма могат да получават тютюнооттърговците, тютюнофабрикантите и представителите на чуждестранните тютюнооттърговски фирми. Тези мостри трябва да бъдат придружени с преносителни свидетелства. Тютюнопроизводителните кооперации могат само да изпращат мостри, но не и да получават такива.

Чл. 95. За обмения тютюн на листа митниците издават на носителите преносително свидетелство, което заедно с другите документи трябва да придружава тютюна. Без такова свидетелство тютюна се счита за контрабанда и се конфискува.

Чл. 96. Правото да изнасят суров тютюн имат тютюно-търговците и тютюнопроизводителните кооперации, а тютюневи изделия могат да изнасят тютюнофабрикантите и търговците на тютюневи изделия на едро.

Износа става само през граничните митници, които го и удостоверяват.

Чл. 97. Предназначените за експорт тютюневи изделия се освобождават от бандеролно право, мурурие и общински налог, ако в срок от 2 месеца след изнасянето им от фабриката бъде удостоверено от граничната митница, че скъпите сж изнесени от царството; в противен случай фабрикантите заплащат речените данъци.

Чл. 98. Тютюнът и изделията му, когато се изнасят за странство, се облагат с мито, съгласно закона за тарифата на износните стоки.

Освен това суровия тютюн на листа, когато се изнася за странство несортиран и неперсоян, се облага с една такса в размер 10 л. златни за 1 кгр.

За разрешение спорите по окачествяването или оценението на тютюна или изделията му, се следва процедурата, предвидена в чл. чл. 148—158 от закона за митниците.

Забележка I. У долнокачествените тютюни се допуска сортировка и само по елпезе.

Забележка II. Не се допуска износ за странство на суров тютюн, ако всека баля не носи етикет за место-произхождението и качеството на тютюна и името на търговеца и производителя.

Чл. 99. Изнасяните обандеровани тютюневи изделия се освобождават от износно мито и всички други митнически данъци и такси, обаче платеното бандеролно право, мурурие и общински налог не се връщат.

Глава IV.

Контрола.

Чл. 100. За постоянния надзор върху тютюневите фабрики при всека една от тях се назначава специален контролор. Канцеларията на държавното контролорство се издържа от фабриканта.

Чл. 101. Контролора при тютюневата фабрика върши следното:

а) отваря фабриката $\frac{1}{4}$ час преди почване, а я затваря $\frac{1}{2}$ час след привършване на работата;

б) през целото време, през което фабриката стои отворена, той се намира неотклонно в нея;

в) претегля всички постъпили в склада на фабриката сурови тютюни и ги записва в надлежните книги; проверява по вид, качество и количество изнесените през деня обандеровани тютюневи изделия и ги записва в книгите; изпълнява наредбите по пренасяне суровите тютюни от едно място на друго; разрешава вноса на суров тютюн от фабричния склад във фабриката и износа на тютюневи изделия от фабриката, след изпълнение на установените формалности; въобще той се грижи да се изпълняват точно и своевременно всички закони, правилници и наредби на Министерството на финансите, които се отнасят до службата в тютюневите фабрики и фабричните складове.

Чл. 102. Надзора на тютюнооттърговските складове се възлага на самите тютюнооттърговци. Последните сж длъжни да вършат следното:

а) водят всички книги и формуляри, предвидени в правилника и другите наредби на Министерството на финансите, и

б) изпълняват точно и своевременно наредбите на правилника по внасянето и изнасянето на тютюни в и от склада; по записването им в сметководните книги, по вътрешния ред на склада, — въобще изпълняват всички предписания на Министерството на финансите по контрола върху тютюните и търговските складове.

Чл. 103. Тютюнооттърговецът отговаря за всички извършени в склада нарушения, независимо от кого сж те извършени — от съдружници, работници или от други служащи.

Чл. 104. Акцизните органи сж длъжни да правят периодически ревизии, сж цел да проверяват дали и до колко се изпълняват предписанията на настоящия закон и наредбите на Министерството на финансите по прилагане на скъпия.

Чл. 105. Ако при ревизията на една фабрика или склад на суров тютюн се констатира излишък или недостиг, превишяващ допустимия такъв, ще се съставя акт за наказание на респективния тютюнооттърговец или тютюнофабрикант.

Забележка. За недостиг или излишък във фабриките и фабричните складове, както и за изнасяне от тютюневата фабрика на необандеровани тютюневи изделия, заедно с фабриканта отговаря солидарно и контролора при фабриката.

Чл. 106. Ревизиите на тютюните у производителите, складовете и фабриките биват: внезапни и редовни.

Внезапните ревизии се извършват при всеко съмнение. Редовните ревизии у производителите и складовете се произвеждат ежегодно, а у тютюневите фабрики — два пъти в годината.

Чл. 107. Ако при проверката тютюните на производителите се окажат по-малко или повече отколкото трябва да бъдат според контролната книжка и правителствените книги, съставят се актове за наказание на същите.

Чл. 108. За всички вземания на държавното съкровище от тютюнофабрикантите и тютюноджаровците, било на основание влезли в законна сила постановления, било на други законни основания, държавата има привилегия върху целия инвентар на фабриката и склада.

Чл. 109. Всички граждански, военни и общински органи, които сами видят или пак други лица им съобщат за злоупотреба, извършена при пренасяне на сурови тютюни от едно място на друго, по разпространение на неопандеровани тютюневи изделия и, вобщие, по каквото и да е нарушение на настоящия закон, съж дължни веднага да пристъпят към издирване и констатиране на нарушението по установения ред.

Глава V.

Наказателни разпоредения.

Чл. 110. Който приготвя разсад за тютюн без разрешение, наказва се с по 50 л. глоба за всеки квадратен метър разсад и последния се унищожава за негова сметка.

Чл. 111. Който продава или подарява разсад на нетютюнопроизводители, наказва се с глоба 500 л.

Чл. 112. Който сее или употребява забранени сортове тютюн, се наказва с глоба от 1000 до 2000 л. и посетия тютюн се унищожава за негова сметка.

Чл. 113. Който не изкорени неупотребения разсад в срока, предвиден в чл. 5 от настоящия закон, се наказва с глоба от 500 до 2000 л. и разсада се унищожава за негова сметка.

Чл. 114. Който седи тютюн по градините, кукурузищата, лозята и вобщие в забранени места, се наказва с глоба от 500 до 2000 л. и тютюна се изкоренява.

Чл. 115. Който седи тютюн без разрешение, се наказва с глоба от 1000 до 5000 л., а тютюна се записва в контролната книжка.

Ако производителът е лишен с присъда от правото да седи тютюн, освен глобата, тютюна се конфискува, ако е изсъхнал, а зеления се унищожава.

Чл. 116. Който след обираването на тютюна не изкорени тютюневите стебла в срока, предвиден в чл. 17, се наказва с глоба по 100 л. на декар и стеблата се изкореняват за негова сметка.

Чл. 117. Който без разрешение обере вторите поникнали листи (филизи), се наказва с глоба от 500 до 3000 л. и заловения тютюн се конфискува, ако е изсъхнал, а ако е зелен — унищожава се.

Чл. 118. Когато тайно посетия тютюн се обере от производител и скрие, а има доказателства, че той е слял и набрал тютюн, като напр. корените по нивата или други улики, на производителя се налага глобата, предвидена в чл. 112 от настоящия закон.

Чл. 119. Който сипи тютюн в места, непосочени в контролната книжка, се наказва с глоба от 300 до 1000 л.

Чл. 120. Който преди беридбата на посадения тютюн, унищожи последния, чрез заравяне или по друг начин, без разрешение на акцизната власт, се наказва с глоба по 300 л. на декар.

Чл. 121. Който не запише набраните низи в предвидения в чл. 14 срок, се наказва с глоба по 5 л. на всеки тезаписана низа и последните се записват в контролната книжка.

Ако, обаче, незаписаните низи се намерят в места, непосочени от производителя при проверката, считат се за укрити и производителя се наказва с глоба, равна на бандеролното право за първо качество тютюн, а низите се записват в контролната книжка.

Чл. 122. Който укрива тютюн от описване, се наказва с глоба, равна на стойността на бандеролното право от първо качество тютюн, а тютюна се записва в контролната книжка. Ако тютюна не се укаже на лице, глобата се удвоява.

Забележка. Укрити се считат всички тютюни, които се намират в повече отколкото съж записани в контролната книжка, в партидните книги, или в преносителните свидетелства.

Чл. 123. Тютюнопроизводител, който приготви тютюневите листа на пастали (елпезета) преди снемане на номулето, се наказва с глоба от 200 до 1000 л., а тютюна му се претегля при положението, в което се намира.

Чл. 124. Който не приготви тютюневите пастали на денгове или стифи в срока, предвиден в чл. 24 от настоящия закон, се наказва с глоба от 100 до 500 л. и тютюна се претегля в каквото положение се намери.

Чл. 125. За недоимъци, констатирани при окончателното теглене на тютюните, по-големи от предвидените по чл. 26 от настоящия закон, притежателите на тютюна се наказват с глоба, равна на бандеролното право от първо качество за всеки килограм недостиг.

Чл. 126. Който купува тютюни от производителите без да притежава открит лист, издаден от респективния акцизен началник, се наказва с глоба от 1000 до 5000 л.

Чл. 127. При проверка на тютюните, ако се укажат по-малко, отколкото съж записани в правителствената книга, притежателя се наказва да заплати за разликата бандеролното право за първо качество тютюн.

Чл. 128. Тютюнопроизводител, който укрива част от новопроизведения тютюн и го смеси със стария, за да прикрие злоупотребения стар тютюн, се наказва по чл. 122 от настоящия закон.

Чл. 129. За недоимъци, по-големи от предвидените в чл. 28 от настоящия закон, притежателите на тютюна се наказват с глоба, равна на бандеролното право от първо качество тютюн.

За липсите, намерени в държавните (централните) тютюнови складове, съответно показание се налага на онова длъжностно лице, на което е възложен надзора на склада.

Чл. 130. Когато при проверка на тютюните у производителите или при внасянето им в складовете, те се окажат повече отколкото съж записани, записват се на приход, а нарушителите се наказват с глоба, равна на бандеролното право от първо качество тютюн.

За намерените излишъци в търговските и фабрични складове, се наказват тютюноджаровците или фабрикантите с глоба, равна на бандеролното право от първо качество тютюн за всеки килограм излишък и последния се конфискува.

Чл. 131. Лица, непроизводители на тютюн, у които в домовете, козарите, плевниците и в други сгради, намиращи се под техно владение или управление, се намери тютюн на листе, сух или зелен, се наказват с глоба равна на двойното бандеролно право от първо качество за всеки килограм заловен тютюн и последния се конфискува, ако е сух, а ако е зелен — унищожава се. Тая глоба не може в никакъв случай да бъде по-малко от 500 л.

Чл. 132. Когато у некого се залови резан или дробен тютюн вкъи от фабриката, наказва се с глоба от 200 до 1.000 л. и бандеролното право от първо качество тютюн, а заловения тютюн се конфискува заедно със съдовесте.

Чл. 133. Оня, у когото се заловят необандеровани тютюневи изделия, изнесени от тютюнева фабрика, се наказва с глоба равна на двойното бандеролно право от първо качество, а тютюневите изделия се конфискуват. Глобата не може да бъде по-малко от 1.000 л.

Забележка I. Ако изнесените тютюневи изделия съж от екстра или по-горно качество, заплаща се съответното бандеролно право в двоен размер.

Забележка II. Тютюневите изделия, обленени със части от бандерол, с нередовен такъв или с бандерол от по-олно качество, се считат необандеровани.

Чл. 134. Който държи хавани, части от такива или други инструменти, които служат за дробене на тютюн, се наказва с глоба 5.000 л., а инструментите се конфискуват.

Ако се залови тютюн, последния се конфискува и нарушителя се наказва да заплати за дробения тютюн тройното бандеролно право от първо качество тютюн, а за тютюна на листа — двойно бандеролно право от същото качество.

Който дроби тютюн с обикновено ножче или с други сечива или го стрива с ръце, се наказва с 500 л. глоба и двойното бандеролно право от първо качество тютюн, а заловения тютюн се конфискува.

Забележка. За тютюни, хавани и др. инструменти за резане на тютюн, намерени в козари, плевни и вобщие в сгради, било в населените места, било вкъи от тех, отговарят ония лица, в чието владение се намират те в момента на залавянето на тютюна или инструментите.

Чл. 135. Който пренася тютюн на листа без преносително свидетелство, се наказва с глоба, равна на бандеролното право от първо качество тютюн и тютюна се конфискува.

Ако, обаче, нарушението е констатирано след като тютюнът е внесен в тютюнев склад и записан на приход в надлежните книги, нарушителя се наказва с глоба от 500 до 2.000 л. На същото наказание подлежи и оня, който пренася тютюн и не носи със себе си издаденото му преносително свидетелство.

Чл. 136. Който продава необандеровани тютюневи изделия, се наказва с глоба от 1.000 до 3.000 л. и двойното бандеролно право от първо качество, а тютюневите изделия се конфискуват.

Лица, производители на тютюн, които продават тютюн на листа, се наказват с глоба 1.000 л. и двойното бандеролно право от първо качество тютюн. Тютюна се конфискува и нарушителя се лишава от право да седи тютюн.

Чл. 137. Който продава папириси на брой, наказва се с глоба от 200 до 1.000 л. и папирсите се конфискуват.

Чл. 138. Който търгува с тютюн на листа или с тютюневи изделия без патент или с патент на чуждо име, наказва се с глоба равна пет пкти стойността на съответния патент.

Чл. 139. Тютюнопродавец, който не държи в продавницата си за продан определените качества тютюневи изделия, се наказва с глоба от 100 до 500 л.

Ако в срок от 15 дни след съставяне на акта, тютюнопродавача не се снабди с нужните качества тютюневи изделия, наказва се с глоба 1.000 л.

Чл. 140. Тютюнофабрикантите и тютюнотърговците, които продават тютюневите изделия на цени по-високи от определените в тарифата, се наказват: първите с глоба от 5.000 до 20.000 л., а вторите — от 1.000 до 10.000 л. и намерените на лице тютюневи изделия се конфискуват.

Чл. 141. За поставяне в пакетите и кутиите по-малко или повече тютюн или папириси, отколкото е предвидено в закона, виновния фабрикант се наказва с глоба от 1.000 до 3.000 л.

Чл. 142. Който реже и продава на части тютюневи пакети, който продава отворени пакети с тютюн, а така също и оня, който държи отворени пакети и кутии с тютюн и папириси в тютюнопродавницата си, се наказва с глоба от 200 до 1.000 л., а отворените тютюневи изделия се конфискуват.

Чл. 143. Глоба от 100 до 500 л. се налага за следните нарушения:

- 1) за непоставяне на зданието, в което се търгува с тютюневи изделия, табела с означение на едро или дребно се извършва търговията, името и презимето на търговеца;
- 2) за недържане патента на видно место в тютюнопродавниците, фабриките и складовете, и
- 3) за непоставяне на видно место в продавниците на дребно ценоразпис за разните видове и качества тютюневи изделия, съгласно действующата тарифа.

Чл. 144. Общинският кмет, който не изпълни точно и своевременно възложените му обязанности от настоящия закон и правилника по прилагането му, се наказва с глоба от 300 до 1.000 л.

Чл. 145. Всеко лице, което принесе загуба на сжровището чрез укриване или намаляване на законоустановени сборове или по какъвто и да е друг начин, непредвиден в настоящия закон, се наказва с глоба равна на двойната сума на укривания сбор.

Чл. 146. Тютюнофабрикант, който към 1 юлий нема на лице във фабриката и фабричния си склад суров тютюн, необходим за нуждите на фабриката му най-малко за 6 месеци, се наказва с глоба 20.000 л.

Чл. 147. Оня тютюнофабрикант, който не купи определеното количество бандерол, се наказва за пръв път с глоба 10.000 л., а за всеки последующ месец глобата се удвоява.

Чл. 148. Титулярния фабрикант отговаря солидарно с работниците и другите служители във фабриката за извършените от тях нарушения, като има право на обратен иск спремо нарушителя.

Чл. 149. За внесението по контрабанден начин чуждестранни тютюни, виновните се наказват, освен с наказанието, предвидено в закона за митниците, но и с глоба равна на двойното бандеролно право от първо качество тютюн, а ако тютюнът е изработен — същото бандеролно право в троен размер. Тютюна в двата случая се конфискува.

Чл. 150. Държавен служител, който контрабандира тютюн или подпомага контрабандисти, както и оня, който пуши необандерован тютюн, се укрива от длъжност.

Чл. 151. Гражданските, военните и общинските органи, които сами видят или пак други лица им съобщат за нарушения, извършени по пренасяне на тютюн от едно место

на друго или по употреба или разпространяване на необандеровани тютюневи изделия и не пристъпят веднага към издирване и констатиране на нарушението по установения ред, наказват се с глоба от 200 до 2.000 л., независимо от наказанието на нарушителите.

Чл. 152. Тютюнотърговец, който не води редовно и точно предвидените в правилника книги и формуляри, както и оня, който в бъдеще Министерството на финансите би намерило за нужно да се водят, наказва се с глоба от 1.000 до 5.000 л. за нередовности, констатирани при всека ревизия.

Ако не води никак тия книги и формуляри в продължение на един месец, налага се глоба 10.000 л. и склада се закрива за една година. Склада се закрива така, също за една година, ако се установи, че внесеното количество тютюн в склада не е записано точно толкова, колкото в действителност е постъпило в склада.

Забележка. Тютюнотърговец, на когото е закрит склада на основание предидущия член, има право, под надзора на акцизната власт, да продаде находящите се в склада му тютюни.

Чл. 153. За откраднатите тютюни от тютюнопроизводителите, когато крадеца не бъде открит, стопаните на населеното место, в землището на което е извършена кражбата, заплащат стойността на тютюна и бандеролното право от първо качество за всеки откраднат килограм. Стойността на тютюна се предава на потърпевшия, а бандеролното право се внася за сметка на държавното сжровище.

Тютюнопроизводителът или домашните му съобщават веднага в общинското управление — писмено или устно — за извършената кражба.

Заявлението се завежда веднага във входящия регистър. Кмета веднага констатира кражбата с акт и приема издирване на крадеца.

Потърпевшия, който своевременно не заяви в общинското управление за кражбата, губи правото на обезщетение.

Чл. 154. Количеството и стойността на откраднатия тютюн се определя с протокол от комисия в състав: общинският кмет, учителят или свещеникът и един грамотен тютюнопроизводител. Комисията се назначава от кмета или лицето, което го замества, в срок 24 часа от получаването на заявлението.

Преди да се произнесе за количеството на откраднатия тютюн, комисията трябва да се удостовери, че действително има извършена кражба, като за тази цел направи оглед на самото место и разпита свидетели. Потърпевшия се разпитва като свидетел.

Комисията съставя протокол, с който между другото констатира: а) с какво количество тютюн е задължен производител, според контролната книжка и партидната книга за произведените тютюни, която се води в общината; б) какво количество е намерено налице; в) следуюмата се фира, ако тютюнът е нов; г) чистото тегло на откраднатия тютюн; и д) следующото се бандеролно право.

Протокола се съставя в два еднообразни екземпляра, единият от които се изпраща за сведение и проверка на инспективния акцизен началник.

Чл. 155. Кметът и секретар-бирника разпределят стойността на тютюна и бандеролното право по равно между стопаните от землището, в което е извършена кражбата.

Стопаните се поканват в срок от две седмици да внесат припадащите им се части. От онези, които не сторят това доброволно, сумите се събират от кмета и секретар-бирника по реда за събиране на преките данъци в двуседмичен срок от деня, определен за доброволното изплащане. Ако някои от тях се окажат несъстоятелни, припадащите им се части се разхвърлят между останалите.

Кмет и секретар-бирник, които не направят на време разпределението или не съберат в двуседмичен срок сумите, заплащат солидарно несъбраните такива.

Чл. 156. Ако крадеца бъде заловен, кметът е длъжен да предяви против него граждански иск за изразходваните суми заедно с лихвите и разпоските.

Сбраните суми се повръщат на стопаните по реда, показан в предидущия член.

Чл. 157. Откраднат тютюн от частен или кооперативен тютюнотърговски склад се счита като неоправдан педоимък и тютюнотърговеца плаща бандеролното право от първо качество в 10-дневен срок от съставяне на акта, в противен случай за събиране на сумата се издава постановление.

Чл. 158. Който не изпълни постановление на настоящия закон, за което нема предвидено наказание, наказва се с глоба от 200 до 500 л.

Чл. 159. Когато тютюнът или тютюневите изделия подлежат на конфискация, съгласно настоящия закон, освен конфискуването на същите, задържа се всичко, каквото е служило за неговото пренасяне: коне, волове, кола, варки и пр., както и всичките други стоки и вещи, пренасяни заедно с тютюна. Ако някои от тия вещи подлежат на развала или за издържането им се изисква значителни разходи, то без да се чака утвърждаването на постановлението и влизането на последното в законна сила, се продават на публичен търг, веднага след залавянето, ако притежателят им след устна покана не внесе, като гаранция, такава сума, на каквато той ще бъде осъден да заплати. След продажбата на горните стоки и вещи и след заплащането на берите, глобите и станалите разходи по продажбата, остатъка се поверява на правоимеющия.

Чл. 160. Контрабанда на тютюн, в смисъл на настоящия закон, се счита:

- а) тайно съвие на тютюн;
- б) укриване тютюн от описание;
- в) държането и разпространяването на суров тютюн без преносителни свидетелства и на тютюневи изделия необандеровани надлежно;
- г) внос и износ на тютюн противно на закона за митниците, и
- д) недонмък и излишък у тютюнопроизводителите, в тютюневите фабрики, търговските и фабрични складове, превишаващи допустимия размер.

Чл. 161. Всеко нарушение, предвидено и наказуемо по настоящия закон, се констатира с акт, съставен веднага при откриването му. Този акт трябва да бъде подписан от съставителя, двама свидетели и от нарушителя.

Забележка. Ако нарушителят е неграмотен или отказва да подпише акта, върху последния се прави бележка, която трябва да се подпише и от двама свидетели.

Чл. 162. Актовете се съставят от държавните, военни и общински чиновници и служаци.

Чл. 163. По актовете акцизните началници издават наказателни постановления в срок една година от датата на акта.

В същото такъв срок постановлението се утвърждава от Министерството на финансите.

Тия давностни срокове се прекъсват с всеко действие на акцизната власт, насочено за оформяване и допълване на акта или постановлението.

Давността не тече, когато делата се намират в съда.

Чл. 164. Съставителя на акта се приема в съдилищата за свидетел по делото.

Чл. 165. Лишават се от правото на свидетелстване: за 2 години — осъдените за пръв път за контрабанда на тютюн; за осъдените два пъти, този срок се удвоява; а осъдените за трети път, се лишават завинаги от правото на свидетелстване.

Чл. 166. Актът, с който е констатирано нарушението, служи за неоспоримо доказателство пред съда и последният не може да отнеме неговата сила, поради формалните му недостатъци. Съда може да обезсили акта само, ако се установи, че е фалшив или, ако се докаже неговата неверност или неоснователност. Тъй също съда не може да намалява конфискациите и глобите под предвидения в закона минимум.

Чл. 167. Постановленията добиват сила на изпълнителни листове и се привеждат в изпълнение от финансовата и акцизна власти по реда, указан в закона за събиране на пребитите данъци, след утвърждението им от министъра на финансите, ако срещу тех не бъде подадена в 15-дневен срок въззивна жалба. Този срок се почва от деня на връчването препис от постановлението под разписка на осъденото лице, или, в отсъствието му — от деня на обявяването в общината, гдето е констатирано нарушението.

Чл. 168. Въззивната жалба се подава в два екземпляра чрез акцизното управление, което изпраща единия екземпляр, заедно с постановлението и всичките книжа, съставляващи делото, на надлежния окръжен съд или мирови съдия.

Въззивна жалба, подадена не чрез респективното акцизно управление, както и неподадената такава в два екземпляра, се счита за неподадена и се остава без ход.

Чл. 169. Постановления, по които присъдената сума заедно със стойността на конфискуваните предмети не надминават 2.000 л., могат да се обжалват пред мировия

съдия, а ония, които надминават 2.000 л. — пред окръжния съд.

Забележка. Стойността на конфискуваните предмети се определя с протокол от комисия в състав: акцизния началник, финансов началник и общинския кмет или техните помощници. Оценката на комисията не подлежи на оспорване от съда по отношение на подлежащостта.

Чл. 170. Присъдите на мировите съдии, с които се налага глоба или се постановява конфискация не повече от 300 л., съж окончателни и не подлежат на никакво обжалване. Останалите присъди на мировите съдии могат да се обжалват по касационен ред пред апелативните съдилища.

Присъдите на окръжния съд могат да се обжалват по касационен ред пред Върховния касационен съд.

Чл. 171. Срока за подаване касационна жалба е месечен и започва от деня на произнасяне резолюцията по делото.

Чл. 172. Ако нарушителят умре преди да му се връчи препис от постановлението или преди да изтече срока за обжалването, последното се оставя без ход, обаче конфискуваните предмети не се връщат.

Когато нарушителят умре, след като е обжалвал постановлението, последното се прекратява по отношение на наложената глоба, а по отношение на данъците, разните берии и конфискацията продължава. В този случай, вместо нарушителя, като страна, се призовават наследниците на осъдения.

Ако нарушителят умре след влизане постановлението в законна сила, глобата се събира от наследството. А ако същия не е оставил движими или недвижими имоти, постановлението се оставя без ход.

Чл. 173. Акцизния началник, който не издаде в предвидения в закона срок постановление по акт, съставен за нарушение закона за тютюна, закона за акцизите и патентовия сбор върху питиетата и другите закони по акцизите и констатираното нарушение се покрие с давност, плаща минималната глоба, предвидена за същото нарушение в респективния закон.

Ако акт или постановление се покрие с давност подир 15 дни след постановяването в длъжност на един акцизен началник, отговорността пада всецело на новоназначения акцизен началник; ако обаче давността е настъпила след неговото постановяване, но преди изтичането на 15 дни, отговорността пада солидарно на новоназначения и на неговия предшественик.

Когато акцизния началник със заповед възложи на един от помощниците си службата по издаването на постановленията и привеждането на последните в изпълнение, отговорността за покриване с давност пада на последния. Ако, обаче, от последния не може да се събере целата или част от сумата, тя се събира от акцизния началник.

Когато акт или постановление се покрие с давност при движение, акцизния началник, неговия помощник и всички ония, у които актът или постановлението се е бавило повече от определения срок, се наказват дисциплинарно, а ония, в чиито ръце се е намирал актът или постановлението десет дни преди настъпване на давността, отговарят солидарно.

Длъжностно лице, което стане причина да се изгуби акт, съставен за нарушение на настоящия закон, се наказва с глоба от 200 до 1.000 л.

Чл. 174. Когато едно постановление се покрие с давност след като е влезло в законна сила, виновното длъжностно лице, което е станало причина за това, се наказва да заплати сумата по постановлението.

Чл. 175. Наказват се с глоба от 100—1.000 л. всички акцизни, финансови и общински органи, натоварени със служба по прилагането на настоящия закон, на закона за материалите, от които се вари ракия и другите акцизни закони и правилници по прилагането им, които, поради немарливост не съ изпълнили своевременно и точно своите служебни обязанности и с това съж попречили на правилното и редовно функциониране на службата.

Ако вследствие на това държавното съкровище е било ощетено, те плащат и причинените вреди и загуби.

Ако обаче това е било направено умишлено, съж цел да извлекат облаги лично за себе си или за други, освен гражданската отговорност, те се наказват и по уголовен ред.

Чл. 176. Наказанието по чл. 173 и 175 се налага с постановления, издадени от акцизните началници, въз основа на редовно съставени актове.

Ако виновното лице е акцизен началник, постановлението се издава от министъра на финансите, въз основа на ревизионен акт, след което следва процедурата по закона на финансовата инспекция.

Чл. 177. Нарушителите на настоящия закон, които не сж в състояние да заплатят присъдените суми, наказват се със затвор, като се смета по 25 л. за денонощие липсване от свобода; затвора не може, обаче, да надминава една година.

Всички ходатайства за опрощаване наложените глоби и бери по настоящия закон стават от държавния глава по ходатайството на министъра на правосъдието с предварително съгласие на министъра на финансите.

Чл. 178. От сумите, постъпили от глоби и конфискации по нарушение на настоящия закон 50% се внасят в полза на държавата, 30% — за откривателите и 20% се разпределят в края на годината на всички служители по акцизното ведомство, с изключение временните чиновници. Разпределението на тия суми става съразмерно със заплатите за изслуженото време през годината.

На откривателите на нарушения не се дава възнаграждение за по-раншни открити от него нарушения, щом по съдебен ред се установи, че той е съставил злоумишлено некой акт за фиктивно нарушение на настоящия закон. Тия възнаграждения остават в полза на държавата.

Забележка I. Предвидените в постановленията патентна стойност и бандеролно право, в колкото размера и да е, се счита за глоба.

Забележка II. За откриватели се считат лицата, които сж открили, спомогнали за откриване на нарушения или сж допринесли за констатиране на същото.

Чл. 179. Постановленията на закона за митниците, относително употреблението на оръжия, сж в сила и за акцизната стража при преследване на контрабандисти на тютюн и други подлежащи на акциз местни и чуждестранни стоки.

Чл. 180. Настоящия закон отменява досега действующия закон за тютюна и всички законоположения, които му противоречат. За приложение на същия Министерството на финансите ще издаде правилник.

ТАБЛИЦА

на патентовата стойност за правопротуване със суров и изработен тютюн на едро, дребно и разнос в царството.

Вид на търговията	Годишна цена в левове						
	В София, Пловдив, Кюстендил, Хасково и Дупница	В София, Пазарджик, Варна и Русе	В другите окръжни градове	В околните градове	В села с повече от 2000 души жители	В останалите села	Без разлика на места
I. За едра търговия от постоянни места:							
а) За търговия със суров тютюн	3000	—	2000	1500	1000	500	—
б) За търговия с изработен тютюн (тютюневи изделия)	—	500	300	150	150	100	—
в) За същата търговия по сборовите и панаирите на ден по	—	15	15	10	10	—	—
г) За търговия на разнос с изработен тютюн в цялото Царство	—	—	—	—	—	500	—
II. За търговия на дребно:							
а) В постоянните продавници, като магазините, дюкяните, хановите и др.	—	100	75	40	30	20	20
б) за разнасяне по-градовете и селата за всеки окръг по отделно	—	—	—	—	—	60	—
в) По сборовите и панаирите на ден по	—	3	3	2	2	1	—
г) На увеселителни места — на ден по	—	2	2	2	1	1	—

Забележка. Лицата, които откриват тютюногърговски складища, внасят на приход в държавното съкровище годишна такса 3000 л. за всеки склад, в който се манипулира тютюните, и по 1800 л. за другите складища, в които не става никаква манипулация с тютюните.

Министър М. Турлаков: Аз ще направя изложение, когато ще стане нужда да открием дебати по законопроекта. Сега ще го гласуваме на първо четене, а разискванията ще станат на второ четене.

Председателя: Които приемат на първо четене законопроекта за тютюна, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът отива в комисията.

На второ четене ще станат дебати както при първо четене.

Министър М. Турлаков: Да минем към точка пета от дневния ред.

Председателя: Минаваме към точка пета от дневния ред — първо четене законопроекта за допълнение на чл. 1 от закона за данжка върху сградите.

Има думата г. министъра на финансите.

Министър М. Турлаков: В населените места, по закона за данжка върху сградите, незастроените места се оценяват като сгради. В околностите на София, както знаете, най-много се повдига този въпрос. Селата около София — Слатина, Бояна, Горна-бана, Надежда, Княжево, Малашевци и пр. — се сметат в чертата, в плана на София. Когато се даваха миналите години декларации за всичките населени места, селяните на тия населени места, както е било по-рано, не сж давали декларации, защото те сж включени в плана на гр. София. Сега, когато дойде прилагането на закона, финансовите власти се натъкнаха, значи, на една липса на декларации от страна на притежателите на тия земи и поискаха да ги обложат и да ги обложат, разбира се, и с наказания, защото не сж декларирали. Понеже в този случай е невероятно, че тези места ще бъдат застроени в скоро време, и понеже пак гр. София се строи некак си поради жилищната криза, поради бежанците неестествено, пряснато, затова Министерството на финансите възложи на една комисия да проучи, как да се избегне тая аномалия и кои да се сметат въобще в чертата на населеното място, кои не в чертата на населеното място. И дойдохме до едно средно решение: онези, които, ако и да спазват плана и да сж регулирани или нерегулирани, но немаат постройки в кварталите, остават си.

Д-р Н. Сакаров (к): Къде?

Министър М. Турлаков: Да вземем един пример. Като тръгнете и като минете Красно-село, за да отидете в Бояна, ще излезете при някои къщи пряснати, а оттам нататък нема нищо заселено или ще има една площ и по-големата част от тази площ, $\frac{3}{4}$, не е заселена и не може да се предполога, че можем да принудим некой да я застрои. Тези места ще се сметат като незастроена част не в чертата на населеното място, нема да се облагат по закона за данжка върху сградите, а онези, които сж в чертата на града или в некой заселен парцел в околностите на София, както сега се строят от бежанците отсам третия или четвъртия гараж, както и другаде, там, където повече от $\frac{3}{4}$ или приблизително $\frac{3}{4}$ сж застроени, те ще се сметат вече в застроената част и ако има празни места между тях, те ще попаднат под закона за данжка върху сградите. Такова разрешение на въпроса можахме да намерим. Тия случаи ще се окажат нейде и в други по-големи градове, но по-редко. Важното е, че това се касае за София.

Затуй моля да се приеме този законопроект: иначе ще попаднем в курioзи, дето една нива ще се обложи с толкова данък, колкото доход дори не ще даде. За туй се касае това предложение и моля да бъде прието.

Председателя: Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Заместник-секретар Ю. Вжлив (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на чл. 1 от закона за данжка върху сградите.

Г. г. народни представители! По силата на чл. 1 от закона за данжка върху сградите — всички сгради, с изключение на хамбарите и оборите на земеделците, както и

местата, които не стоят отделно от сградите, като: дворове, градини и ония, които сж назначени за сгради — арси по-малки от три уврата (декара), се облагат с данък върху сградите.

На сжщия данък подлежат непокрытите недвижими имоти, които не се облагат с поземелен данък, като: рудници, солници, хармани, таяни, места за воденици, кошари и пр.

Пояснено е в чл. 2 буква **з** от правилника за приложение закона за данжжа върху сградите, че се освобождават от данжж върху сградите местата, които не стоят отделно от сградите, като: дворове, градини и ония назначени за сгради, когато сж по-големи от три декара, за които места се говори в чл. 1 от закона за данжжа върху сградите **само ако сжщите места сж давали произведение облагано с данжж**, иначе те се облагат с данжж върху сградите, колкото декара и да бждат.

В чл. 2 буква **д** от закона за поземелния данжж е пояснено, че се освобождават от поземелен данжж местата, на които има здания, или които не стоят отделно от здание, като: дворове, градини, както и празните места в градовете, а в селата, когато празното место е по-малко от три декара. Тия имоти се облагат с данжж върху сградите.

Според чл. 5 от закона за благоустройството на населените места в царството, регулирането и шивелирането на градовете и окойийските центрове се извършват според утвърдени, сжгласно сжщия закон проекти. Сжщото важи и за села, които сж разположени край, или близо до железнопътни станции, до минерални бани и до курортни места изобщо. В останалите села, до снабдяването им с проекти, регулирането и строенето ще става под надзора на надлежните общински власти, като се внимава строенето да става в границите на имота.

Почти всички градове и много села вече имат утвърдени регулационни планове. В тези планове сж включени много земеделчески имоти, като: ниви, лозя, ливади, градини и пр., които се облагат с поземелен данжж, обаче с включването им, сжгласно регулационния план, в строителната част на заселеното место, придобиват назначение за строжи.

Върховният административен сжд с решенията си № № 40, 90 и 356 от 31 януарий, 12 март и 14 ноемврий 1919 г., дава тжлкуване на цитираните членове от закона за данжжа върху сградите и онзи за поземелния данжж, че всички земеделчески имоти: ниви, ливади, лозя, градини и др. включени в регулационния план на населеното место, макар да се посеват и работят като земеделчески имоти, сж изгубили назначението си на такива и придобили назначението на имоти за строене, колкото и декара да сж. Сжщите имоти, ако и по-големи от три декара, щом сж парцелирани на парцели, всеки един по-малжк от три декара, подлежат на данжж върху сградите.

Сжщо такова тжлкуване сжда дава и за парцелираните земеделчески имоти вжн от строителната част на населеното место. Щом имотите сж парцелирани и се продават за строене, пропарени с постройки, подлежат на данжж върху сградите.

Това широко тжлкуване, което Върховният административен сжд дава на цитираните членове от закона за данжжа върху сградите и закона за поземелния данжж, приложено за селата, довежда до несправедливост в облагането. Явяват се примери, дето много от земеделческите имоти, включени в строителната част на селото, още за дълги години нема да послужат за строене, а ще бждат обработвани като земеделчески имоти, и при такова положение, такива имоти в строителната черта, да се облагат с по-чувствителния данжж върху сградите, а сжщо такива имоти извжн строителната зона да се облагат с по-малко чувствителния поземелен данжж, е несправедливо, особено при случаи, когато по-големи парчета имоти сж включени в строителната зона.

За избегване несправедливото облагане, налага се едно по-тесно тжлкуване на горецитираните членове от закона за данжжа върху сградите и онзи за поземелния данжж, според което за селата, да се облагат с данжж върху сградите само парцелите с постройки и тези без постройки в квартали сжс застроени парцели не по-малжко от 20%, влизаци в строителната черта, като сжщото се прилага и за парцелираните по частен ред имоти, за селища извжн строителните черти на градовете.

В тая смисжл е приготвения законопроект за допълнение на чл. 1 от закона за данжжа върху сградите, който моля да обсждите и гласувате.

Гр. София, 17 юлий 1922 г.

Министър на финансите: **М. Турлаков**

„ЗАКОНПРОЕКТ

за допълнение на чл. 1 от закона за данжжа върху сградите.

Член единствен. Кжм чл. 1 от закона за данжжа върху сградите се прави следната добавка:

Всички непокрыти недвижими имоти, като: ниви, ливади, лозя, градини и др., включени в утвърдения регулационен план на града се облагат с данжж върху сградите, а от включените такива в регулационния план на селото сжс сжщия данжж се облагат само парцелите с постройки, а от незастроените само тези, които влизат в квартали с 20% застроени такива, най-малжко. Сжщото положение е и за парцелираните по частен ред имоти, за селища извжн строителните черти на градовете.

Първоначалната оценителна комисия ежегодно, след строителния сезон, преглежда и се произнася, кои квартали подлежат на данжж върху сградите и донася на финансовия началник, който дава месечен срок на данжкоплатците да заяват местата си за оценяване и облагане.

Незаявилите ще се облагат като укриватели, с данжж в двоен размер“.

Председателя: Които приемат на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 1 от закона за данжжа върху сградите, моля, да вдигнат ржжа. Мнозинство, Сжбранието приема.

Министър М. Турлаков: Законопроекта ще отиде в комисията.

Председателя: Законопроектът отива в комисията.

Министър М. Турлаков: Да минем кжм точка осма от дневния ред.

Председателя: Минаваме кжм точка осма от дневния ред — одобрение предложението за приемане на джржавна служба по ведомството на Министерството на железниците, пощите и телеграфите, Главна дирекция на железниците и пристанищата, на инженери и постоянни специалисти работници, руски подданици.

Моля г. секретаря да го прочете.

Зам.-секретар Ю. Вжлков (з): (Чете)

„МОТИВИ

кжм решението за назначаване на джржавна служба по ведомството на Министерството на железниците, пощите и телеграфите, Главна дирекция на железниците и пристанищата, инженери и специалисти-работници, руски подданици.

Г. г. народни представители! Поради липса на кандидати бжлгари-инженери и специалисти работници, Главната дирекция на железниците и пристанищата, бе принудена да наеме временно с надници, руски подданици, които впоследствие се оказаха тжврже необходими за нуждите на поменатата дирекция.

С този вжпрос бе сезитан Министерския сжвет, който с постановления: протокол № 149 от 3 септемврий 1921 г., протокол № 85 от 5 септемврий т. г., протокол № 97 от 7 октомврий т. г. и протокол № 65 от 29 юний т. г., одобрява да се приемат на джржавна служба, като специалисти. Понеже нуждата от тези специалисти е още належаща, то чест ми е да моля, г. г. народни представители, да одобрите проекто-решението за приемане на изброените в него руски подданици инженери и специалисти работници на джржавна служба за един период до 3 години.

Гр. София, 19 октомврий 1922 г.

Министър на железниците, пощите и телеграфите:

Х. Т. Манолов

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на железниците, пощите и телеграфите, Главна дирекция на железниците и пристанищата на инженери и постоянни специалисти работници руски подданици.

Член единствен. Разрешава се на министъра на железниците, пощите и телеграфите, да назначи на държавна служба руски подданици инженера Александър Грабовски и постоянните работници: именно: 1) Гаврил Никифоров Салабиев; 2) Александър Созанов; 3) Иван Шурев; 4) Данаил Горски; 5) Иван Бошсухаров; 6) Симеон Румак; 7) Никола Соловиев; 8) Константин Иванов; 9) Филип Сомиров; 10) Павел Перебинов; 11) Александър Астафиев; 12) Петър Медведев; 13) Петър П. Головачански; 14) Димитър Трещбов; 15) Павел В. Корженевски; 16) Димитър Горски; 17) Борис Салков; 18) Павел Шандибин; 19) Михаил Шахов; 20) Михаил Киян; 21) Влад. Чорбаков; 22) Виктор Папченко; 23) Александър Алипов; 24) Михаил Свободкин; 25) Александър Ярцев; 26) Васил М. Крадин; 27) Григор Гринка; 28) Виктор Калиен; 29) Иван Шинкаренко; 30) Костац. В. Василкинкина; 31) Фоти Колесников; 32) Петър Низаров; 33) Лион И. Сараконудов; 34) Михаил Пунамеров; 35) Георги П. Перфилов; 36) Васил Соломика; 37) Васил В. Албанов; 38) Александър Чекулев; 39) Ив. Коренюген; 40) Васил Т. А. Кирпенко; 41) Никифор Ташков; 42) Петър Гладисhev; 43) Верги Ануфчиев; 44) Костац. Шуйски; 45) Борис Бакленов; 46) Крис Лудвиг; 47) Махек Адолф; 48) Кричек Максимилиан; 49) Димитър Иванович Динисако; 50) Гаврил Сибилев; 51) Андрея М. Александров; 52) Тодор Самоилов; 53) Тодор Димов Сизов; 54) Павел Павловски, и 55) Евгени Лянин за един период до три години“.

Председателя: Които приемат да се разреши на министъра на железниците, пощите и телеграфите да приеме на държавна служба лицата, имената на които се прочетоха от г. секретаря, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър М. Турлаков: Да минем към точка девета.

Председателя: Минаваме към точка девета от дневния ред — одобрение предложението за одобрение XI-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 октомврий 1922 г., протокол № 99, относно отпускане на Чирпанското градско общинско управление 3.070 кгр. бракувани железни релси и пр.

Моля г. секретаря да го прочете.

Заместник-секретар Ю. Вжлив (з): (Чете)

„ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

към проекторешението за отпускане на Чирпанското градско общинско управление 3.070 кгр. бракувани релси.

Г. г. народни представители! През месец декемврий 1921 г., Чирпанското градско общинско управление поиска да му се отпуснат бракувани железни релси дълги по 4 м., нужни му за поправяне на мостовете в град Чирпан. Отго-

вори му се, че релси с подобна дължина няма, но че има такива с нормалната им дължина — 6.54 м., които струват по 4 л. за килограм. Общинското управление, без да съобщи може ли да му послужат по-дългите релси и да чака нареждане за отпускането им, побързало да внесе в държавното съкровище стойността им на сума 12.280 л. Но понеже съгласно чл. чл. 71 и 165 от закона за бюджета, отчетността и предприятията и тжлкуването им от Министерството на финансите, държавни материали не могат да се продават без търг или отпускат срещу заплащане стойността им на изборни учреждения и частни лица, то се отказа отпускането на релсите, като се посвеща общинското управление да поиска по надлежния ред да му се върне заплатената сума. Последната, обаче и до сега не е върната, макар и да е поискана още през месец май т. г., вследствие на което внесох въпроса в Министерския съвет, който с XI-то си постановление, взето в заседанието му от 11 октомврий 1922 г., протокол № 99, пред вид големата нужда на общината от релсите, ми разреши да ѝ ги отпусна срещу заплатената им вече стойност.

Това като ви съобщавам, моля ви да вотираете приложеното проекторешение за одобрение въпросното постановление на Министерския съвет.

София, 25 октомврий 1922 г.

Министър: **Х. Т. Манолов**

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение XI-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 октомврий 1922 г., протокол № 99, относно отпускане на Чирпанското градско общинско управление 3070 кгр. бракувани железни релси, дълги по 6.54 м., срещу заплатената вече от същото общинско управление стойност на сума 12.280 л.

Член единствен. Одобрява се XI-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11 октомврий 1922 г., протокол № 99, с което същият е разрешил на министъра на железниците, пощите и телеграфите да отпусне на Чирпанското градско общинско управление 3070 кгр. бракувани железни релси, дълги по 6.54 м. за поправяне на мостовете в гр. Чирпан, срещу заплатената им вече от същото общинско управление стойност на сума 12.280 л.“

Председателя: Които одобряват прочетеното предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър М. Турлаков: Да минем към точка 11.

Председателя: Минаваме към точка 11 от дневния ред — първо четене законопроекта за сключване бюджета за 1916 г.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Заместник-секретар Ю. Вжлив (з): (Чете го — вж. предложението в края на дневника на 68 заседание)

Председателя: Които приемат на първо четене законопроекта за сключване на бюджета за 1916 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Н. Падарев (д): Г. председателю! В миналото тия бюджети сж гласувани без кворум. Барем сега да има кворум.

В. Мулетаров (к): Не, те беха гласувани с акламации. Тогава вие бехте свили знамена.

Председателя: Ще наредим дневния ред за следующето заседание.

П. Палиев (д): Кога ще бъде то?

Председателя: В понеделник е официален празник, значи по правилника ще бъде в среда.

Съобщавам на г. г. народните представители, че е постъпило предложение за одобрение на указ № 391 от 22 ноември 1922 г., с който се утвърждава I-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 31 октомври 1922 г., протокол № 108.

Сжщо постъпило е второ предложение за одобрение IV-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 1 април 1921 г., протокол № 54.

Тия предложения ще се раздадат на г. г. народните представители и ще се поставят на дневен ред.

Предлагам следния дневен ред за идущото заседание:

Второ четене законопроектите:

1. За откриване на държавни механо-телеграфо-пощенско и железопътно училище с интернати.

2. За основаване в София фабрика за телеграфни и телефонни апарати и материали на акционерни начала с участието на държавата.

3. За сключване бюджета за 1916 г.

4. За тютюна.

5. За допълнение на чл. 1 от закона за данъка върху сградите.

Първо четене законопроектите:

6. За облагане с данък и такса хазартните и за развлечение игри.

7. За одобрение решенията на Международната организация на труда, взети във втората сесия на общата ѝ конференция в Генуа през 1920 г.

8. За пазене, заменяване и изплащане на повредените в обръщение нови банкноти.

9. За освобождаване Народния театър в София от плащане общински такси и берии, за канализация и пр.

10. За увеличение в десеторен размер наема за имоти на общ. учреждения.

11. За сливането на селата Зарлж и Атлар, Ески-Джумайска околия; в едно село.

12. За допълнение закона за продаване, разменяване и експлоатиране на държавните недвижими имоти и пр.

13. За изменение и допълнение закона за продаване на някои държавни гори в Станимащката околия от 19 март 1911 г.

14. За ликвидирание с постановленията, издадени по нарушение закона за гербовия налог, в свързка със сделките на френския подданик Ф. де Клозие.

Одобрение предложенията:

15. За одобрение на указ № 382 от 16 ноември 1922 г. — за одобрение поемните условия за отдаване на концесии на Д. Караджов построяването и експлоатацията на Народната опера в столицата и пр.

16. За одобрение на указ № 391 от 22 ноември 1922 г. — деня първи ноември се обявява за народен празник на заслужилите българи.

17. За одобрение 4-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 1 април 1921 г., протокол № 54, с което се разрешава на бюрото за ликвидация на Дирекцията за стопански грижи и обществена предвидливост да вземе обратно дадените в консигнация и в кредит стоки, които да разпродаде на частни лица и пр.

18. За одобрение на указ № 293 от 24 юли 1922 г. — изпратените от български скулптори от чужбина модели и проекти за паметник на поета Ив. Вазов да бъдат освободени от мита.

19. За одобрение даденото на Чирпанското окоп. сиропиталище „Св. Иван Рилски“ разрешение да отсече безплатно 150 куб. м. дървен материал и пр.

20. За одобрение 39-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 15 юни 1922 г., протокол № 58 — за отпускане от Българската земеделска банка на земеделското население в с. Шипка, Казанлъшка околия, 200.000 л. помощ и пр.

21. За одобрение 5-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 31 декември 1921 г., протокол № 195 — продължава се срока за ликвидация на Консорциума за износ на храни и пр.

22. За опрощаване сумата 5.000 л. на наследниците на покойния д-р Д. Крушев, бивш Гюмюрджински окръжен ветеринарен лекар.

Които приемат тоя дневен ред за заседанието в среда, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. г. народните представители да бъдат в среда, 3 ч. след пладне тук на местата си, на заседание.

В среда комисните ще имат заседание.

Заседанието се вдига.

(Вдигнато в 6 ч. 5 м. вечерта)

Председател: **Н. АТАНАСОВ.**

Секретар: **И. ВЪЛКОВ.**

Началник на Степенографското отделение: **Т. ГЪЛЖБОВ.**